БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 224 (19.600). • 1986 йил 3 октябрь, жума • Баҳоси 3 тийин.

Кеча Тошкентда Осиё ва Тинч океан ҳавзаси мамлакатлари хотин-қизлар ташкилотларининг регионал семинари очилди

„ОҚ ОЛТИН" хирмонига

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 2 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — мавсум бошидан буён; тўртинчи устун — шу жумладан бир кунда машинада терилган пахта; бешинчи устун — мавсум бошидан буён.

Фарғона	2,76	47,05	2,67	24,61
Бухоро	2,04	38,05	0,93	5,65
ҚҚАССР	2,98	35,55	2,69	24,09
Хоразм	2,92	35,37	2,25	17,00
Сурхондарё	2,19	27,62	3,11	21,68
Наманган	2,25	25,36	2,23	13,27
Тошкент	1,52	24,24	1,88	22,74
Самарқанд	1,68	17,99	1,39	5,22
Андижон	1,22	17,86	0,76	5,71
Қашқадарё	1,00	17,68	1,01	9,57
Навоий	1,53	17,25	0,61	2,08
Жиззах	1,58	14,98	1,75	14,53
Сирдарё	2,20	12,22	2,97	13,35
Республика бўйича:	1,97	25,97	1,88	14,12
Шу жумладан ингичка толали пахта:				
Наманган	1,56	41,96	—	—
Сурхондарё	3,55	41,76	6,08	34,72
Бухоро	2,06	34,44	—	—
Навоий	2,40	32,84	—	0,14
Қашқадарё	0,57	8,37	0,44	2,54
Республика бўйича:	2,52	31,01	3,89	22,26

ҲОСИЛ 86

РЕСПУБЛИКА МАТБУОТ МАРКАЗИ ХАБАР ҚИЛАДИ

НАВБАТ — МАЖБУРИЯТГА

◆ **Поп районидаги «Партия XXII съезди» колхозининг Мирзаобиддин Салимов бошлиқ бригадаси пахтакорлари социалистик мажбурият ҳисобига «оқ олтин» топшира бошладилар. Қабул пунктларига 270 тонна юқори сифатли хом ашё етказиб берилди. Коллектив аъзолари 70 гектар ернинг ҳар гектаридан яна 10 центнердан пахта йиғиштириб олиб, ҳосилдорликни 48 центнерга етказишга аҳд қилишди.**

Шу хўжаликдаги Қосимжон Насиралиев бошлиқ бригада заршунослари ҳам давлатга пахта топшириш планини бажардилар.

* * *

73 гектар ернинг ҳар гектаридан 40 центнердан «оқ олтин» териб олган Қўшкўпир районидаги «Коммунизм» колхозининг Аҳмад Ҳайитметов бошлиқ бригадаси миришкорлари йиллик планни адо этдилар.

Шу райондаги Киров номли колхознинг Абдулла Аёзов бошлиқ бригадаси аъзолари ҳам зафар маррасини эгаллашди. Бу ерда 70 гектар қумлоқ ернинг ҳар гектаридан 28,7 центнердан ҳосил олинди. Заршуносларнинг янги марраси бу кўрсаткични 30 центнерга етказишдан иборат.

* * *

Айни кунларда Жиззах областида бир бўлим, 19 бригада социалистик мажбурият ҳисобига пахта топшираётир. Улар орасида Зарбдор районидаги «Коммунизм» совхозининг Абдусаттор Жўрақулов бошлиқ бригада заршунослари ҳам бор.

* * *

◆ **Вобкент районидаги 2-қўриқ совхозининг Рустам Файзуллаев бошлиқ бригадаси чўлқуварлари зафар маррасини эгалладилар. 70 гектар ернинг ҳар гектаридан 16 центнердан юқори сифатли хом ашё йиғиштириб олинди. Шунинг 95 проценти «зангори кема»лар бункерларидан тўкилди.**

Чўлқуварлар мавсум охирига қадар яна 38 тонна пахта тайёрлаб, ҳар гектар ер ҳосилдорлигини 21 центнерга етказиш мажбуриятини олдилар.

* * *

◆ Ленин йўли районидаги Будённий номли совхозда уч бригада йиллик планни бажарди. СССР Давлат мукофоти лауреати Мамлакат Бегимқулова бошлиқ бригада заршунослари совхоз хирмонига 206 тонна «оқ олтин» топширдилар.

* * *

◆ **Чимбой районидаги «Кенес» совхозининг Болтабой Шлумбетов бошлиқ бригадаси азаматлари йиллик план бажарилганлиги ҳақида рапорт бердилар. Давлат қабул пунктларига 120 тонна «оқ олтин» етказиб берилди. Шунинг 90 процентини моҳир механизаторлардан — Пўлат Бекмуротов ва Тилеп Олломуротовлар ўз агрегатлари бункеридан тўкишди.**

Бригада миришкорларининг янги марраси яна 60 тонна пахта тайёрлашдан иборат.

СУВОРИЙЛАР ШИЖОАТИ

◆ Ғалаба райони далаларида 393 та «зангори кема» юксак унум билан ишлатилмоқда. Машина терими «Коммунизм» совхозида айниқса яхши ташкил этилган. Хўжаликда бир кунда агрегатлар ёрдамида 157 тонна пахта териб олиняпти. Бу— йиллик планнинг 4 процентига тенг.

* * *

◆ **Пахтачи районида механизаторлар мусобақаси кун сайин авж олдирилмоқда. Ўтган куни ўз агрегати бункеридан 14 тонна «оқ олтин» бўшатишга муваффақ бўлган Калинин номли колхоз механизатори Очил Қўчқоров ғолиб, деб топилди. Моҳир дала гвардиячисининг шу кунгача терган пахтаси 75 тоннадан ошиб кетди.**

ЕР ЮЗИДА ТИНЧЛИК МАНФААТЛАРИНИ КЎЗЛАБ

ТОШКЕНТ. Осиё ва Тинч океан ҳавзаси мамлакатлари хотин-қизлар ташкилотларининг регионал семинари. Совет Хотин-қизлар комитетининг раиси В. В. Терешкова семинарни очмоқда.
А. КОШКИН ва Б. ЮСУПОВ фотоси (ЎзТАГ).

Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг 1958 йилда бўлиб ўтган бирдамлик конференциясида юзага келган Тошкент руҳи тушунчаси ўша пайтдан бери Ер юзи халқларининг ҳаётига сингиб кетди. Бу тушунча турли тилларда бир маънони: Тошкент руҳи — Ер куррасида яшовчи одамларнинг қардошлиги ва бирдамлиги руҳи деган маънони билдиради. Ўзбекистон пойтахти тинчлик ва дўстлик рамзи, кўпгина муҳим халқаро учрашувлар ўтказиладиган жой бўлиб қолганлиги тасодифий ҳол эмас.

Бугун Тошкент диёрида Осиё ва Тинч океан ҳавзасидаги йигирма мамлакатнинг 43 та хотин-қизлар ташкилотларидан келган вакиллар учрашишди. 2 октябрь куни Кино уйида регионал семинар очилди, унинг иккита асосий мавзуи — «Хотин-қизлар ва тараққиёт», «Хотин-қизларнинг тинчликни сақлашга қўшаётган ҳиссаси» деб аталади.

Совет Хотин-қизлар комитетининг раиси В. В. Терешкова семинарни очиб, унинг қатнашчиларини, шунингдек Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг, турли халқаро ноҳукумат ташкилотларнинг хотин-қизлар Тошкент учрашувига келган вакилларини самимий табриклади.

Бизнинг семинаримиз халқаро тинчлик йили доирасида ўтказилмоқда, — деди у. — Биз хотин-қизларнинг ўз мамлакатларини ривожлантиришдаги ва тинчликни сақлаб қолишдаги иштироки масалаларини муҳокама қилиш учун бу ерга келдик. Тинчлик ва тараққиёт масалалари бир-бири билан чамбарчас боғланган. Бу ҳол БМТнинг 2000 йилгача «Тенглик, тараққиёт, тинчлик» шиори остида хотин-қизларнинг аҳволини яхшилаш соҳасидаги перспектив стратегияларида ўз ифодасини топган.

1987 йил июнида Москвада Жаҳон Хотин-қизлар конгрессига тайёргарлик кўрилиши ва унинг ўтказилиши муносабати билан халқаро миқёсда ҳамкорликни ривожлантириш учун янги имкониятлар очилмоқда. Москвада ўтказиладиган жаҳон конгресси тинчлик ва қуролсизланиш; миллий мустақиллик ва демократия; хотин-қизлар маорифи ва уларнинг иш билан таъминланиши; шаҳарда ва қишлоқ жойларда меҳнаткаш хотин-қизларнинг аҳволи; тинчлик руҳида тарбиялаш ва бошқа кўпгина масалалар юзасидан ошкора мулоқот минбари бўлиб қолиши лозим.

Конгрессда турли кучларнинг перспектив стратегиялар мақсадларига эришишдаги ҳамкорлиги масалаларини муҳокама қилиш алоҳида ўрин олади. Бир томондан, хотин-қизларнинг аҳволини яхшилаш соҳасидаги 2000 йилгача бўлган перспектив стратегиялар, иккинчи томондан эса, 2000 йилгача ядровий қуролсизланиш программаси жаҳон конгрессини ўтказиш платформаси бўлиб хизмат қилади. Унинг «2000 йилга бориб ядро қуроли йўқотилсин! Тинчлик, тенглик, тараққиёт учун»! деган шиори конгресснинг кенг платформасини акс эттиради. Ер юзи хотин-қизларининг инсоният ядро қирғинидан даҳшатга тушмай, тинч осмон ва космос остида XXI асрга қадам қўйиши учун имкони бўлган ҳамма ишни қилишга азму қарор берганликлари шу шиорда яққол кўриниб турибди.

Инсоният қийин, таҳликали даврни бошдан кечирмоқда. Шунга қарамай, қуролланиш пойгаси тинимсиз жадаллашиб бормоқда. Бу пойгани космосга кўчириш хавфи тобора реал бўлиб қолмоқда. Шу бурилиш палласида халқаро ва тобора кўп ҳукуматлар янгича, ядро-космик даврининг реалликларига яраша фикрлаш зарурлигини англаб олмоқдалар.

Мамлакатларнинг бутун-бутун группалари, қўшилмаслик ҳаракати, сиёсий партиялар ва жамоат ташкилотлари, ядро қуролига қарши кучлар ядро қуролини тугатиш соҳасидаги боши берк кўчадан чиқиб олишнинг истиқбол лойиҳаларини таклиф қилмоқдалар.

Империалистик кучларнинг сиёсатигина бу тенденцияга зид бўлиб турибди. Аммо бу кучлар ҳаракатларга бўлган ялпи иштиёқни, халқларнинг Ер юзида ҳаётни ҳимоя қилиш ва сақлаб қолиш йўлидаги ялпи муддаосини тўхтатиб қола олмайди.

Совет Иттифоқи бу йўлда аниқ-равшан амалий тадбирларни рўёбга чиқармоқда. Ядро портлатишлари ихтиёрий равишда тўхтатиб қўйилганлиги энг салмоқли тадбирлардан биридир. Бу тадбир бизнинг ядро қуролини тугатиш соҳасидаги ниятларимиз самимийлигини, дунёнинг келажаги тўғрисидаги режаларимиз жиддийлигини ифодалайди.

Чунки синовларни тўхтатиш — ядро қуролининг янги турлари пайдо бўлишига йўл қўймасликни, ядровий космик қуроллар яратиш йўлини беркитиб қўйишни билдиради. Бизнинг мамлакатимиз бундай синовларни ўз ихтиёри билан тўхтатиб туриш муддатини бир неча бор узайтирди, ҳозир бу тадбир 1987 йил 1 январигача амал қилади. Бу тадбир халқларнинг Халқаро тинчлик йили тарихда ўз номига муносиб йил бўлиб қолишига эришиш йўлидаги ялпи муддаосига мос келмайдими, ахир. Ҳозир биз ҳаммамиз КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачевнинг АҚШ президенти Рейган билан бўладиган учрашувидан ижобий натижалар кутиб турибмиз.

Совет Иттифоқи ядро қуролини 2000 йилгача босқичма-босқич тугатиш программасини илгари таклиф этган.

Тинчликни сақлаш проблемаси Европа учун ҳам, Африка учун ҳам, Америка учун ҳам, Осиё учун ҳам баб-баравар ўткир ва кечиктириб бўлмайдиган проблемадир. Аммо дунёнинг ҳар бир қисмида бу проблема алоҳида қиёфада намоён бўлмоқда, ўзининг хусусиятларига эга бўлиб турибди. Осиё — Тинч океан регионида хавфсизлик ва ҳамкорликни таъминлаш соҳасидаги ҳаракатларнинг М. С. Горбачев шу йилнинг ёзида Владивостокда сўзлаган нутқида баён этиб берган аниқ-равшан программаси ҳақида жуда кўп фикр ва мулоҳазалар айтилди.

Инсониятни ядровий фалокат хавфидан халос этиш дунёнинг энг катта ва сераҳоли қисми бўлмиш Осиё учун алоҳида аҳамиятга эга.

XX асрда янги ҳаётга уйғонган Осиё озодлик ва мустақиллик йўлидаги курашнинг хилма-хил тажрибаси билан жаҳон тарақиётини бойитди. Биз, совет кишилари қайта туғилган миллий шон-шараф туйғуси нақадар зўр ижодкор кучга айланишини ўз тажрибамиздан яхши биламиз. Халқнинг ўзига хослиги ва унинг бошқа тенг ҳуқуқли ва эркин халқлар билан узвий алоқаси нақадар катта бунёдкорлик аҳамиятига эга эканлиги маълум.

Давлатимизнинг асосчиси В. И. Ленин башорат қилганидек, озодликка чиққан халқлар бутун инсониятнинг тақдирида катта роль ўйнайдилар. КПСС билан Совет давлати шу халқларнинг тобора кучайиб бораётган таъсири тинчлик ва социал тараққиёт ишига тобора кўпроқ кўмаклашаверадиган бўлиши учун доимо ҳаракат қилиб келдилар.

Бизнинг мамлакатимиз Осиё — Тинч океан региони мамлакатлари билан алоқаларни шу мамлакатларнинг мустақиллиги ва тенг ҳуқуқлилигини қатъий ҳурмат қилиш асосида доимо кенгайтириб бормоқда. Совет халқи мустамлака қуллигининг оғир азобларини тортган шу мамлакатлар халқларига чуқур хайрихоҳлик ва астойдил бирдамлик туйғуси билан қарайди. Совет Иттифоқи саноат объектлари қурилишига ёрдам бермоқда, бу объектлар миллий экономикани ривожлантириш негизи бўлиб қолмоқда. Совет кемалари АСЕАН мамлакатларининг юкларини ташиб бермоқда. Балиқчилик соҳасидаги ва бошқа кўпгина соҳалардаги ҳамкорлик ривожланиб бормоқда.

Осиёда ва Тинч океан ҳавзасидаги янги жамият бунёд этиш йўлига ўтган мамлакатлар ўзларининг социал ва иқтисодий тараққиёти учун кўп иш қилдилар. Аммо уларнинг олдида мустамлакачилик ўтмишдан мерос бўлиб қолган, шунингдек ҳозирги тараққиёт зиддиятларидан келиб чиқадиган ўткир муаммолар ҳали ҳам кўндаланг бўлиб турибди.

Ҳозир қуролланиш пойгаси инсониятнинг социал тараққиёти йўлидаги энг катта тўсиқлардан бири бўлиб турганлиги мутлақо равшан. Иш жойларини таъминлаш, маориф, соғлиқни сақлаш, она ва болага ёрдам бериш учун зарур бўлган юзлаб миллиард доллар инсониятга таҳлика солувчи қуролланиш пойгасига сарфланаётган бир пайтда муваффақиятли ривожланишга эришиб бўлмайди. Масалан, 1985 йилда бутун дунёда қурол-яроғ ишлаб чиқаришга ва ҳарбий ходимларни боқишга 800 миллиард доллардан кўпроқ маблағ сарф қилинди. Ривожланаётган мамлакатларда 400 миллиондан ортиқ киши ёлчиб овқатланмаётган, ҳар йили 50 миллион киши очликдан ўлаётган, юз миллион гўдак очликдан ўлиш хавфи остида турган, болаларнинг ўттиз проценти эса ўқиш имкониятларидан маҳрум этилган бир пайтда шундай исрофгарчилик қилинмоқда.

Ривожланаётган давлатлар жуда катта қарздор бўлиб, бу қарздорлик энди триллион долларга етай деб қолганлиги кўп жиҳатдан маблағларни қурол-яроғ учун беҳуда сарфлашнинг оқибатидир. Шу мамлакатларнинг триллион доллар қарзи билан кейинги 10 йил ичида АҚШ ҳарбий харажатларининг бир триллион доллардан ошиб кетганлиги ўртасида бевосита сабабий алоқа бор.

Империализм озодликка чиққан ёш давлатларнинг мушкул иқтисодий аҳволини рўкач қилиб, шундан фойдаланиб қолишга уринмоқда. Бу — халқаро кескинликнинг, маҳаллий ва регионал можароларнинг сабабларидан биридир.

Осиёда империализм иккита катта уруш — Корея ва Ҳинди-Хитой урушларини чиқарди. Қирқ йил мобайнида Осиё — Тинч океан ҳавзаси кенглигининг гоҳ у, гоҳ бу нуқтасида уруш алангаси бўлмаган бир неча йилни топиш қийин. Американинг биринчи атом бомбалари айни Осиёда портлатилди, бу бомбалар кўпдан-кўп кишиларнинг ёстиғини қуритди ҳамда Япониянинг Хиросима ва Нагасаки шаҳарларини култепага айлантирди.

Кейинги йилларда Қўшма Штатлар Корея ярим оролида ядро қуролини элтиш воситаларини ва портловчи ядро каллакларини жойлаштириб қўйди, бундан ташқари, Япония территориясида ҳам ядро қуролини элтиш воситалари бор. Региондаги ядро қуролига эга бўлган уч давлатдан иккитаси — СССР билан ХХР бу қуролни биринчи бўлиб ишлатмаслик мажбуриятини олган бўлишларига қарамай шундай қилинди.

(Давоми иккинчи бетда).

ҲАЁТ ТАЛАБЛАРИГА ЯҚИНРОҚ БЎЛАЙЛИК

ИЖТИМОИЙ ФАНЛАР КАФЕДРАЛАРИ МУДИРЛАРИНИНГ БУТУНИТТИФОҚ КЕНГАШИ

1 октябрь куни Москвада, Катта Кремль саройида ижтимоий фанлар кафедралари мудирларининг Бутуниттифоқ кенгаши очилганлиги хабар қилинган эди. Кенгашда КПСС XXVII съезди қарорлари асосида ижтимоий фанлар кафедраларининг вазифалари муҳокама қилинмоқда.

Кенгашда музокаралар бошланди.

Қайта қуриш олий мактабда ҳосил бўлган, қудратли истеъдод потенциалининг ҳаммасини ўз ичига олиши ва ижодкорлик учун, партия олдимизга қўйган амалий проблемаларни янада зўр ғайрат билан ҳал этиш учун чинакам кенг уфқ очиб бериши керак, — деди Воронеж университети илмий коммунизм кафедрасининг мудири **В. С. Рахманин.** Қайта қуришнинг реал социал самараси айни мана шунга боғлиқ.

Нотиқ педагогик тафаккурни ленинча ҳақиқат принциплари асосида қайта қуриш зарурлигига эътиборни қаратди. Бир вақтлар кўпгина ўткир проблемаларни писанд қилмаган, турмушдаги салбий ҳодисаларни ҳаспўшлаган илмий тадқиқотларда мана шундай ҳақиқат етишмас эди. Илмий тадқиқотларнинг самарадорлигини ошириш масалаларига, жамиятшуносларнинг конкрет социал-иқтисодий ва ғоявий-тарбиявий вазифаларни ҳал этишдаги иштирокига нотиқ катта ўрин берди.

Область партия комитети ижтимоий фанлар кафедраларининг ходимларини ҳақли равишда идеология фронтининг энг билимдон ва фаол жангчилари деб, турмушда рўй бераётган жараёнлар ва ҳодисаларни ўрганишда, жамоатчилик фикрини шакллантиришда ишончли ёрдамчилар деб билади, деб таъкидлади КПСС Свердловск область комитетининг биринчи секретари **Ю. В. Петров.** У партия XXVII съездидан кейин область партия комитети область меҳнаткашларига анкета тарқатганини, унда: «Сизнинг фикрингизча, жадаллаштириш резервлари нималардан иборат?» ва «Сиз қайта қуришга ўз шахсий ҳиссангизни қандай тушунасиз?» деган иккита савол бўлганлигини айтиб берди. Бир ойдан камроқ вақт ичида биз 25 мингта хат олдик, бу — обком уч йил мобайнида оладиган хат миқдорига деярли тенг эди, деб таъкидлади у. Бу хатлар партия ходимлари ва жамиятшунос олимлар билан биргаликда таҳлил этилганида бизнинг ташкилотчилик ва сиёсий ишимиздаги энг характерли камчиликлар аниқланди. Партия комитетлари истиқбол планларига тузатишлар киритди, аниқланган камчиликларни тугатиш юзасидан аниқ-равшан чора-тадбирлар кўрди. Жамиятшунослар жуда катта фойдали материални қўлга киритдилар.

Нотиқ ижтимоий фанлар кафедраларининг ходимларини социал-иқтисодий тараққиётнинг энг муҳим масалаларини ишлаб чиқишга кенг жалб этилаётганини кўрсатувчи мисолларни келтирди. У шимоллик металлургларнинг «Меҳнат ва жамоат интизомига — коллектив кафолоти» шиори остидаги ҳаракати уч беш йилликдан кўпроқ вақт мобайнида ўзига йўл очиш учун курашиб келганлигини айтиб берди. Ҳозир бу ҳаракат тан олинган экан, бу нарса кўп жиҳатдан металлурглар билан олимларнинг матонати ва коллектив донишмандлиги натижасидир, деб таъкидлади нотиқ. Область партия комитети янгилик учун, қолоқликка ва консерватизмга қарши курашда бундан буён ҳам олимларни қўллаб-қувватлайверади.

Москва Энергетика институти фалсафа кафедрасининг мудири **Г. С. Арефьева** ўз нутқида олий ўқув юртларидаги муаллимлик иши практикаси ҳозирча шахс ижодкорлигини ривожлантиришга кўмаклашмаслиги бир ёқда турсин, ҳатто бир қанча ҳолларда мустақил фикрловчи педагогни камол топтиришга ҳалақит ҳам бераётганини таъкидлади. Аввало, назариянинг турмушдан, унинг реал проблемаларидан ажралиб қолиши натижасида келиб чиққан расмий бюрократик иш методлари бунга сабаб бўлмоқда. Сўз билан иш ўртасидаги тафовутнинг оқибатида шундай аҳвол келиб чиқди, бу тафовутнинг моҳияти партия XXVII съездида очиб ташланди.

Съезд жамиятимизда қатъий ва етилган ўзгартишлар учун йўл очиб берди. Олий ва ўрта махсус таълим министрлигининг фаолиятида ҳам баъзи бир умидбахш ўзгаришлар бор: бошдан-оёқ расмий руҳдаги таълим-методик комплекслар бекор қилинди, кафедраларнинг тажрибаси, муаллимларнинг таклифлари бирмунча эътибор ва манфаатдорлик билан ўрганилмоқда. Аммо шундай бўлса ҳам расмиятчилик узил-кесил бартараф қилингани йўқ. Шу муносабат билан дарс бериш мазмунини съезд кўрсатган йўналишда қайта қуриш — ҳозирги замон социал практикасининг энг муҳим муаммоларини очиб бериш зарурлиги таъкидланди.

(Давоми иккинчи бетда).

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ РАИСИНИНГ ПХРГА ҚИЛАДИГАН ВИЗИТИ ТЎҒРИСИДА

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. И. Рижков ПБИП Марказий Комитети ва Польша Халқ Республикаси ҳукуматининг таклифига биноан шу йил октябрь ойининг ўрталарида расмий дўстлик визити билан Польшага боради.

СССРГА ҚИЛИНАДИГАН ВИЗИТГА ДОИР

Буркина-Фасо Миллий революцион кенгашининг Раиси, Президенти ва ҳукумат бошлиғи капитан Томас Санкара КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукуматининг таклифига биноан шу йил октябрь ойи бошларида расмий дўстлик визити билан Совет Иттифоқига келади.

ЕР ЮЗИДА ТИНЧЛИК МАНФААТЛАРИНИ КЎЗЛАБ

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Биз дунёнинг шу қисмида уруш хавфининг кучайиши тобора жадаллашиб бораётганини кўриб турибмиз. Шу боисдан ҳам Совет Иттифоқи регионидаги барча мамлакатларга мурожаат қилиб, Осиёда ва Тинч океан ҳавзасида тинчлик, хавфсизлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлаш йўлларини биргаликда қидиришга чақирди.

Совет Иттифоқи Осиё — Тинч океан регионида ўзи учун ҳеч қандайдир алоҳида ҳуқуқлар ва имтиёзлар ахтармайди, балки дунёнинг шу қисмида ҳам янги, одилона халқаро муносабатларни биргаликда қуришга ҳаракат қилмоқда.

Бизнинг мамлакатимиз Умумосиё хавфсизлигининг тайёр формуласини бошқа давлатларга тиқиштираётгани йўқ, [illegible]

[illegible] ятлар юксалаётганлиги, халқларнинг янги халқаро иқтисодий тартиб учун кураши кучайиб бораётганлиги сингари омиллар Умумосиё жараёнининг ривожланишига қулайлик яратиб бермоқда.

СССР Осиё ва Тинч океан ҳавзасидаги барча манфаатдор давлатлар билан тенг ҳуқуқли, ўзаро манфаатли ва барқарор ҳамкорликни йўлга қўйишни истайди.

Шундай ҳамкорликни ривожлантириш Осиё ва Тинч океан мамлакатларининг туб манфаатларига мос бўлиб тушишига Совет Иттифоқидагиларнинг ишончи комил. Бу ҳамкорлик мазкур мамлакатларнинг иқтисодий мустақиллигигагина эмас, шу билан бирга уларнинг халқаро майдондаги сиёсий ролини ўстиришга ҳам кўмаклашади, деб таъкидлади В. В. Терешкова.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ғ. Ҳ. Қодиров Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети номидан семинар қатнашчиларини табриклади.

Ленин васиятларига садоқатли Коммунистик партия хотин-қизларни актив ижтимоий фаолиятга ва давлатни идора қилишга жалб этиш учун ҳамма ишни қилмоқда, — деди у. — [illegible]

[illegible] циал ўзгартишларга фаол жалб этилишига олиб келган умумхалқ юриши — «Ҳужум» ҳаракати бошланганига 1987 йилда 60 йил тўлади. Айни вақтда, социализмнинг ғалабаси давлат, жамоат, хўжалик ва маданий турмушнинг ҳамма соҳаларида хотин-қизлар эркаклар билан тенг ҳуқуқларини таъминлади, маориф йўлини очди, уларнинг ижодий кучлари ва ташкилотчилик қобилиятларини қулф урдириб юборди. Халқ хўжалигидаги дипломли мутахассисларнинг 44 проценти хотин-қизлардир. Мамлакат олдидаги катта хизматлари учун, халқ хўжалиги ва маданиятнинг барча тармоқларидаги юксак ютуқлари учун Ўзбекистон хотин-қизларидан салкам 90 минг киши орден ва медаллар билан мукофотланган. Республиканинг 130 нафар аёли Социалистик Меҳнат Қаҳрамонидир. Оналар иззат-ҳурмат ва ҳар томонлама ғамхўрлик билан қуршаб олинган. Ўзбекистон ССРда юз мингдан кўпроқ аёлга «Қаҳрамон она» фахрий унвони берилган, 3 миллиондан ортиқ аёл «Оналик шуҳрати» ордени ва «Оналик медали» билан мукофотланган.

Совет Ўзбекистонининг хотин-қизлари республиканинг халқаро алоқаларини ривожлантириш ва мустаҳкамлашга ўз ҳиссаларини қўшмоқдалар. Улар турли жамоат ташкилотларининг фаолиятида, халқаро семинарлар, симпозиумлар ва конференцияларни ўтказишда, чет элларда Ўзбекистон ССР мисолида Совет Иттифоқи кунларига тайёргарлик кўриш ва уларни ўтказишда фаол қатнашмоқдалар, Совет хотин-қизлари комитети, Совет Дўстлик жамиятлари союзи, Тинчликни ҳимоя қилиш комитети ҳамда Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги комитетининг республика олий ўқув юртларида таълим олаётган стипендиат қизлари билан хотин-қизлар масаласини ҳал этиш соҳасидаги тажрибасини баҳам кўрмоқдалар.

Бутун совет халқи, бутун тараққийпарвар инсоният каби Ўзбекистон жамоатчилиги ҳам КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг ядро синовларини тўхтатиш тўғрисидаги бир томонлама мораторий муддатини 1987 йилнинг 1 январигача узайтириш тўғрисидаги Баёнотини қизғин қўллаб-қувватлади.

Мамлакатимизнинг Баёноти ҳукуматларга, парламентларга, сиёсий партияларга, барча халқларга, жамоатчилик ҳаракатлари ва урушга қарши ҳаракатларга, холис ниятли барча кишиларга, семинар қатнашчилари бўлмиш сизларга қаратилгандир. Халқлар Ер юзида ҳаётга хавф-хатар пайдо бўлаётган бир пайтда лоқайд қола олмайдилар.

Совет Иттифоқи уруш фожиаси ҳеч қачон такрорланмаслиги учун, оналар ва болалар ҳамиша тинч осмон остида яшашлари учун имкони бўлган ҳамма ишни қилмоқда. Кенг қамровли халқаро хавфсизлик системасини вужудга келтириш борасидаги Совет таклифлари мана шунга қаратилган. Бундай системанинг асослари КПСС XXVII съездида ишлаб чиқилган эди ва улар социалистик давлатлардан бир группасининг ташаббуси билан БМТ Бош ассамблеясининг ҳозирги сессиясида муҳокама қилинмоқда. Яқин 15 йил мобайнида ядро қуролини тугатишдан иборат Совет таклифлари ҳам шунга қаратилган.

Осиё ва Тинч океан зонаси мамлакатларининг бошқа халқлари каби совет халқини ҳам шу нарса тобора кўпроқ ташвишга солиб хавотирлантирмоқдаки, жаҳоннинг шу қисмида ҳарбийлаштириш, уруш хавфининг тобора кучайиб бораётганлиги хатарли равишда жадаллаштирилиб, Тинч океан ҳарбий-сиёсий мухолифлик майдонига айланиб бормоқда. Бизнинг мамлакатимиз Осиё-Тинч океан регионини кенг қамровли халқаро хавфсизлик системасини вужудга келтириш умумий жараёнига қўшилиши тарафдори эканлигини ўзининг конкрет тадбирлари билан кўрсатмоқда.

Биз халқаро жамоатчилик барча мамлакатларнинг ҳукуматлари қуролланиш пойгасини тўхтатиш йўлидаги тарихий имкониятни бой бермасликларига кўмаклашади, деб қатъий ишонч билдиришни истардик.

Биз барча халқаро ва миллий хотин-қизлар ташкилотларини тинчлик, қуролсизланиш ҳамда барча халқлар ва мамлакатлар учун баббаравар хавфсизлик программасини амалга оширишга, ҳамма халқлар ва давлатлар ўртасида яхши қўшничилик ва тинч ҳамкорликни ривожлантиришга ўзларининг салмоқли ҳиссаларини қўшишга даъват этамиз, деди пировардида Ғ. Ҳ. Қодиров.

БМТ Бош секретари Перес де Куэльярнинг семинар қатнашчиларига мактуби ўқиб эшиттирилди.

Мактубда бундай дейилади: Совет хотин-қизлари комитетининг шу йил илгарироқ Ленинградда ўтган халқаро тинчлик мактабини ва Тошкентдаги мазкур регионал семинарни ташкил этиш борасидаги ташаббуси муносабати билан уни самимий қутлашга ижозат бергайсиз. Ана шу тадбирлар Совет Хотин-қизлар комитетининг Халқаро тинчлик йили программасига қўшган ҳиссасининг бир қисмидир. Ушбу семинарнинг икки асосий мавзуси — «Хотин-қизлар ва тараққиёт» ҳамда «Хотин-қизларнинг тинчликни сақлашга қўшаётган ҳиссаси» мавзулари инсониятнинг келгусидаги фаровонлиги учун ҳаётий муҳим аҳамиятга эга. Хотин-қизларнинг ҳам миллий, ҳам халқаро даражалардаги социал турмушнинг барча жиҳатларида тўла-тўкис иштирок этишлари ҳозирги ва келгуси авлодларга адолат, тенглик, ривожланиш ва тинчликни таъминлаш ишида бундан буёнги тараққиёт учун муҳимдир.

1986 йил Халқаро тинчлик йили деб эълон қилинганлиги халқаро ҳамжамият БМТ устави асосида халқаро тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш учун анча кўпроқ чоралар кўриш зарурлигини эътироф этганлигини билдиради. Бизнинг ядро асримизда тинчлик — энди шунчаки орзу қилинаётган мақсад бўлмай, балки асосий талабдир. Бизларнинг ҳар биримиз, эркаклар ва аёллар осойишта жамият барпо этиш борасида биргаликда ишлаш мажбуриятини яна бир бор тасдиқлаган тақдирда, шундай жамият барпо этилиши мумкин ва барпо этилади ҳам. Афкор омма ҳукуматларнинг сиёсатига талайгина таъсир ўтказа олади. Биз ҳозирги вақтда дунё олдида турган кўпгина қийин ва мураккаб проблемаларни ҳал этиш учун зарур бўлган коллектив чора-тадбирлар қабул этилишига тўсқинлик қилаётган ихтилофларни бартараф этиш ҳамда ишончсизликка барҳам бериш мақсадига расмий даражаларда ҳам, шунингдек норасмий даражаларда ҳам мулоқотни рағбатлантиришга интилишимиз лозим. Модомики биз адолатли ва тинч келажак асосларини мустаҳкамлашни истаётган эканмиз, халқаро ҳамжиҳатлик ва ҳамкорлик руҳини янада кучайтиришга кўмаклашишимиз керак.

Халқаро ҳамжамият тинчлик учун шарт-шароитни яратиш мақсадида ҳозирнинг ўзидаёқ ва кўпгина йўналишларда ҳаракат қилиши лозим. Шунга аминманки, ушбу семинар Осиё ва Тинч океан регионида, шунингдек бутун дунёда тинчлик ҳамда тараққиёт мақсадларига эришишда хотин-қизлар кўмаклашиши мумкин бўлган кўпдан-кўп йўлларни ёритиб, тинчлик ишига муҳим ҳисса қўшади.

Семинарнинг барча қатнашчиларига уларнинг куч-ғайратларида муваффақият тилаб, энг яхши истакларимни йўллайман.

Семинарнинг очилишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Ҳ. Абдуллаева, Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг раиси Ҳ. Алимова, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. У. Султонова ҳозир бўлдилар.

* * *

Биринчи ялпи мажлисда Ҳиндистон парламент ишлари давлат министри Ш. Дишит ва Жаҳон тинчлик кенгашининг, Халқаро хотин-қизлар демократик ташкилотининг аъзоси, МХРП Марказий Комитетининг аъзоси С. Удвалд «Хотин-қизлар ва тараққиёт» мавзуида доклад қилдилар.

Докладлар юзасидан мунозара бошланди. Халқаро хотин-қизлар Демократик Федерацияси Президенти Фрида Брауннинг, БМТ Социал тараққиёт ва гуманитар масалалар Вена маркази директори вазифасини ижро этувчи Тамар Опенгеймернинг, К. Марияснинг (ЮНЕСКО), Халқаро хотин-қизлар кенгаши вице-президенти Руанкео Куйяканьон Брандтнинг (Таиланд), Ереван Давлат университети кафедрасининг мудири Л. А. Арутюняннинг, БМТ ҳузуридаги Халқаро тинчлик йили секретариати вакили Бенг Енг Чунинг нутқларида ҳам Совет Иттифоқининг тинчлик ташаббуслари астойдил маъқулланди, М. С. Горбачев ва Р. Рейганнинг бўлажак учрашуви ядро қуролларини чеклаш ва дунёдаги вазиятни яхшилаш йўлидаги конкрет қадамларга олиб келишига даъват янгради. Хотин-қизлар ишлари билан шуғулланувчи миллий комитет раиси Фотима Жамил (Мальдив ороллари), Шобхана Раноде (Умумҳиндистон хотин-қизлар конференцияси), Вьетнам Хотин-қизлар союзи халқаро бўлимининг мудири Зионг Тхи Зуен, Озарбайжон Чет тиллар институтининг ректори З. Н. Вердиева, Умумпокистон Хотин-қизлар уюшмасининг вице-президенти Гул К. Мианвалла, Япония Хотин-қизлар конгрессининг вице-президенти Кэй Кимура ва бошқа нотиқлар Осиё-Тинч океан регионн хотин-қизлари тинчликни сақлаш ишига ўзларининг катта ҳиссасини қўшиб келганликлари ва бундан буён ҳам қўшаверишлари, тинчлик йўлидаги ҳаракат кенгайиб, тобора кучайиб бораётганлиги — сайёрамизнинг порлоқ келажаги мана шунда намоён бўлаётганлиги тўғрисида гапирдилар.

Кечқурун семинар қатнашчилари чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқалар Ўзбекистон жамиятининг активлари билан учрашдилар.

(ЎзТАГ).

ҲАЁТ ТАЛАБЛАРИГА ЯҚИНРОҚ БЎЛАЙЛИК

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Жадаллаштириш стратегиясининг назарияси ва практикаси, турмушимизнинг ҳамма соҳаларини қайта қуриш, инсон омилининг роли ва аҳамияти, ҳозирги дунёдаги тенденциялар ва зиддиятлар — ҳозир «Коммунист» журналининг фаолиятида авж олдирилаётган проблемалар доирасидир. Шу муносабат билан журналнинг бош редактори **И. Т. Фролов** журнал редакцияси КПСС Марказий Комитетининг «Коммунист» журнали тўғрисида»ги қарорини амалга ошириш тадбирлари комплекс планини ишлаб чиқар экан, ўзини оқламаган иш формалари ва методларини танқидий назар билан қайта кўриб чиқаётганлигини, меҳнат коллективлари, илмий, ижодий коллективлар билан, журналхонлар билан бевосита ва оператив алоқа боғлашни кўзлаётганлигини таъкидлаб ўтди. Худди шу борада биз олий ўқув юртлари ижтимоий фанлар муаллимларининг кенг иштирок этишига умид қиламиз, деб уқтирди нотиқ. Ижтимоий фанларни ўқитиш муаммоларининг ўзини ҳам кўпроқ муҳокама қиламиз. Жадаллаштириш билан, турмушимизни қайта қуриш билан боғлиқ бўлган муаммоларни ҳал этишнинг турли вариантлари хусусидаги тадқиқотлар партия ва жамиятга ҳаётий зарурдир, деб таъкидлади у. Бу масалалар журналимиз саҳифаларида муҳокама қилина бошлади.

Сўнгра нотиқ кенгайиб бораётган демократия ва ошкоралик шароитида мунозаралар ўтказиш зарурлигини уқтириб ўтди. Мунозарани тўғри ўтказиш маҳорати зўр маданиятни, интеллектуал фаолликни ва масъулиятни талаб қилади, деб таъкидлади у.

Кенгаш қатнашчиларининг нутқларида олий мактабни қайта қуришга партиявий раҳбарликни кучайтириш, ижтимоий фанларни ўқитишни такомиллаштириш масалалари кўтарилди, илмий дунёқарашни шакллантириш, ёшларни актив гражданлик позициясида туриш руҳида тарбиялаш, ўқув жараёнининг практика билан боғланишини мустаҳкамлаш йўллари муҳокама қилинди.

* * *

Мамлакатда авж олиб кетган қайта қуриш ижтимоий фанларга социал заказ бермоқда. Жамиятда содир бўлаётган сифат жиҳатдан чинакам революцион ўзгаришлар янгича фикрлашни, назария билан практиканинг ижодий алоқасини мустаҳкамлашни, ташаббускорлик ва дадилликни, қатъий ва ностандарт ҳаракатларни тақозо этади.

Ижтимоий фанлар кафедралари мудирларининг Бутуниттифоқ кенгаши қатнашчилари олий мактаб олимларининг назарий фаолиятини такомиллаштириш йўлларини, таълим-тарбия жараёнини яхшилаш, унинг илмий дунёқарашни, ғоявий эътиқодни шакллантиришга таъсирини кучайтириш масалаларини муҳокама қилмоқдалар. Кенгаш 2 октябрь куни Москвада ўз ишини давом эттирди.

Таълим-тарбия ишида ўқитувчининг роли кучаймоқда, унинг имкониятлари ошмоқда, деди Москва давлат университети табиёт факультетлари сиёсий иқтисод кафедрасининг мудири **В. В. Радаев.** Жамиятшуносининг ижодий потенциали муттасил қувватланиб ва ривожлантириб бориши керак. Ўқитувчиларнинг таълим-методик ва илмий нашрлари уни рўёбга чиқариш йўлларидан биридир. Ҳолбуки, кейинги йилларда унинг имкониятлари тобора кўпроқ камаймоқда. Олий мактабларнинг баъзи раҳбарлари эса ижтимоий фанлар кафедраларида чинакам ижодий вазиятни вужудга келтириш ўрнига ўқитувчиларни кунига олти соатлаб институтда ўтиришга мажбур қилишга уринмоқдалар, ваҳолонки бу ерда мустақил ишлаш учун шарт-шароит йўқ. Бундай «система»дан раҳбарлар қандай натижалар олишни истаётганликларини тушуниш қийин.

СССР маданият министри **В. Г. Захаров** ижтимоий фанлар ва дарсларни ўқитиш савияси алоҳида муҳим аҳамиятга эга бўлган ўқув юртларининг вазифаларига эътиборни қаратди. Гап гуманитар соҳадаги мутахассисларни тайёрлаш тўғрисида бормоқда, деб таъкидлади у. Ҳозир мамлакатимизнинг 76та олий ўқув юртида гуманитар соҳа мутахассислари ўқитилмоқда.

Бироқ, ана шу олий мактабларнинг ғоявий-тарбиявий ишларида жиддий нуқсонлар мавжуд. Бунда ижтимоий фанлар кафедралари ҳали методологик марказлар ролини ўйнаётгани йўқ. Баъзида ўқитувчиларнинг ўзлари ҳам мафкуравий кураш масалаларида етарлича принципиаллик қилмаяптилар, ҳамиша ҳам юксак гражданлик ва маънавий хулқ-атвор намунасини кўрсатмаяптилар. Ижтимоий фанлар кафедраларида ўқитишнинг ўзи ҳам қайта қуришни талаб этади.

Министрнинг фикрича, мамлакатда эстетик тарбиянинг яхлит системаси ишлаб чиқилиши муносабати билан олий ўқув юртлари олдида масъулиятли вазифалар пайдо бўлмоқда. Ижтимоий фанлар кафедралари шу программани назарий жиҳатдангина амалга оширишда эмас, шу билан бирга айрим республикаларнинг регионал ва миллий хусусиятларини ҳисобга олиб, амалий тавсияларни тайёрлашда ҳам актив қатнашишлари мумкин бўлур эди.

Ростов университети ректори **Ю. А. Ждановнинг** нутқи регионни социал-иқтисодий ривожлантиришда олий мактаб фанининг ролини ошириш масалаларига бағишланди. Регионадаги олий ўқув юртларини бирлаштирган Шимолий Кавказ олий мактаб илмий марказининг ташкил этилганлиги бунга кўмаклашди, деди у. Марказнинг ташкил этилганлиги ихтисослаштирилган бўлимлар тармоғини ривожлантириш, жамиятшуносликка бағишланган монографияларни, журнални нашр этиш имконини берди. Биз СССР Фан ва техника давлат комитети ҳамда СССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлигининг ёрдамида регион учун муҳим бўлган жамиятшунослик илмий-тадқиқот бўлими — Шимолий Кавказ иқтисодий ва социал проблемалар илмий-тадқиқот институтини ташкил этиш тўғрисидаги масалани ҳал қилдик.

Аммо, шу потенциалдан ҳали етарлича фойдаланилаётгани йўқ. Нотиқ илмий таҳлил этилиши лозим бўлган проблемаларни — корхоналардаги иқтисодий эксперимент қандай давом этаётганлигини, қишлоқ хўжалигидаги бригада пудратини, агросаноат структураларининг қарор топганлигини кўрсатиб ўтди. Бироқ, деб таъкидлади нотиқ, иқтисодчилар жойларда, бевосита корхоналарда, бригадаларда бўлишмай, улар жонли материалдан эмас, балки статистика ҳисоботларидан фойдаланишни афзал кўрадилар. Масалан, биз жамиятшунослардан бозор билан, конъюктурани, бозор нархларининг ўзгариб туриш сабабларини анализ қилиш, шу нархларга таъсир ўтказиш методлари билан шуғулланишни илтимос қилдик. Лекин, афсуски шу вазифани ҳам ҳеч ким амалда ҳал қилишга киришмади.

Нотиқ жамиятшуносларни социал-маданий вазифаларни ҳал этишга жалб этиш зарурлигини ҳам таъкидлади. У СССРда маданиятни ривожлантириш программасини ишлаб чиқиш зарурлиги тўғрисидаги масалани ўртага қўйди, жамиятшунослар ана шу программанинг ташаббускорлари бўлиб қолишлари дерак.

Кенгаш ўз ишини давом эттирмоқда. **(ТАСС).**

ТИРИК ҲУЖАЙРА СИРЛАРИ

Биофизик олимларининг фундаментал тадқиқотлари тирик ҳужайранинг биологик мембраналари — қобиғлари фаолиятини бошқариш, аниқ мақсадни кўзлаб, юқори самарали янги дори-дармон яратиш имкониятини беради. 2 октябрь куни Ўзбекистон пойтахтида ана шу проблемаларга бағишланган иккинчи Совет — Ғарбий Берлин симпозиуми иш бошлади. Симпозиум ишида ГФР лабораториялари вакиллари ҳам қатнашмоқдалар.

— Ана шу учрашувни ўтказиш учун Тошкент шаҳри танланганлигидан биз мамнунмиз, — деди симпозиумни очиш чоғида Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти П. Қ. Ҳабибуллаев. — Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Физиология институти мутахассисларининг тадқиқотлари илм оламида яхши маълум. Бу тадқиқотлар молекулаларнинг мембрана орқали ўтишининг кўпгина механизмларини очиб берди. Бу ишлар ўтган йили СССР Давлат мукофоти билан тақдирланди.

Делегацияларнинг раҳбарлари — Ғарбий Берлин университети профессори Ф. Хухо ва СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси В. Т. Иванов ўз нутқларида мазкур учрашув фан тараққиётига сезиларли ҳисса қўшади, деб ишонч билдирдилар.

Симпозиум қатнашчилари ҳужайра ташқи муҳит билан «алоқада» бўладиган рецепторлар ва ионли каналларни ўрганишдаги замонавий ютуқларни умумлаштирадилар, физик-химик биологиянинг энг муҳим проблемаларини ҳал этишда совет ва немис мактаблари олимлари куч-ғайратини бирлаштиришнинг янги йўлларини белгилайдилар.

(ЎзТАГ).

УСКУНАЛАР ИШИ СМЕНАЛИЛИГИНИ ОШИРИШ—ИНТЕНСИВЛАШНИНГ МУҲИМ ОМИЛИ

ИШЛАБ ЧИҚАРИШНИ ОҚИЛОНА ТАШКИЛ ЭТАЙЛИК

Республика халқ хўжалиги комплекси ҳозирда шундай улкан миқёсларга эришганки, унинг бундан буёнги самарадорлиги ишлаб чиқариш ресурсларини ривожлантириш билангина боғлиқ бўлмай, балки кўп жиҳатдан бу мавжуд қувватлардан интенсив равишда фойдаланишни тақозо этади. Партия XXVII съезди, КПСС Марказий Комитетининг 1986 йил июнь Пленуми бунёд этилган ишлаб чиқариш потенциалидан яхшироқ фойдаланиш, унинг самарадорлигини ошириш, мавжуд қувватларга омилкорлик билан оқилона муносабатда бўлишни биринчи навбатдаги вазифалар сифатида олға сурдики, улар республикамизга ҳам бевосита тааллуқлидир. Ускуналарнинг иши сменалилиги ва унда ишловчиларнинг ҳам сменалилигини кўпайтириш — йирик харажатлар талаб қилмайдиган, балки тез ва сезиларли натижа берадиган резерв. Бу йўналиш ҳозирги шароитда ижтимоий ишлаб чиқаришни тез суръатлар билан ривожлантириш, шу билан бирга Ўзбекистон экономикасини тараққиётнинг интенсив йўлига ўтказишнинг истиқболли омилларидан биридир.

Республика саноатини оширилган сменали иш режимига кўчириш муҳим иқтисодий ва социал вазифани ҳал этиш имконини беради. Жумладан, ўрнатилган ишлаб чиқариш фондларидан, аввало замонавий, юқори унумли ускуналардан тўла фойдаланиш ҳисобига зарур маҳсулотларни тайёрлаш кўпаяди. Эскирган, кўп ишлатилиб келинаётган асосий фондларни фойдаланишдан чиқариш тезлашади, тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришни қисқартирмаган ҳолда ускуналарни сифат жиҳатидан янгилари билан алмаштириш мумкин бўлади. Бу эса ишлаб турган корхоналарни реконструкция қилиш ҳамда техника билан қайта қуроллантиришга ажратиладиган капитал маблағлар салмоғини янада оширишни мўлжаллаб инвестиция сиёсатини қайта йўналтириш учун реал имкониятлар яратиб беради. Шу тариқа ишлаб чиқариш майдонларини бўшатиш ва уларга ишлаб чиқариш тайёргарлиги участкаларини, механизация ва автоматлаш воситаларини жойлаштириш мумкин бўлади. Оқибатда бу қўл меҳнати салмоғини камайтиришга, ишлаб чиқариш, санитария-гигиена ва бошқа шарт-шароитларни анча яхшилашга ёрдам беради. Ҳозирги вақтда шахсий хўжалигида банд бўлган меҳнатга яроқли аҳолини ижтимоий ишлаб чиқаришга жалб қилиш мумкин бўлади.

Ускуналар иши сменалилигини ошириш ҳисобига мавжуд қувватларнинг самарадорлигини яхшилаб бориш корхоналар, тармоқларнинг ишлаб чиқариш бирлашмалари ички кўрсаткичларидаги мустаҳкам ўзаро боғлиликни таъминлаш имконини беради. Ўз навбатида бу ишлаб чиқариш ҳажмларини ошириш суръатини тезлаштиради, моддий ва энергетика ресурсларини тежайди, реал ижтимоий эҳтиёжларни қондириш кўрсаткичларини яхшилайди. Шу билан бирга бу йўл хўжалик механизмини қайта қуришнинг йўналишларидан биридир. Бу йўналишнинг янада ривожланиши ҳар бир меҳнаткашнинг, ҳар бир меҳнат коллективининг, бошқариш ҳамда планлаштириш барча эшелонларининг иштироки билан такомиллашиб боради. Бу ҳам ишлаб чиқариш муносабатларидаги қайта қуришни, ҳам ишлаб чиқариш кучларидаги, жумладан социал инфраструктура соҳасидаги ўзгаришларни қамраб олади.

Қатор шаҳарларда, ишлаб чиқариш бирлашмалари ва корхоналарда ишлаб чиқариш потенциалидан самарали фойдаланиш ҳаракати авж олиб кетди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети яқинда Андижон «Ирмаш», Чирчиқ трансформатор заводлари ва Фарғона пиллакашлик фабрикасининг икки-уч сменали иш тартибига ўтиш ташаббусини маъқуллади ва қўллаб-қувватлади. Бу корхоналарнинг ишлаб чиқариш фаолиятини таҳлил қилиш ва уларни интенсив ривожланиш йўлига кўчириш шуни кўрсатдики, иқтисодий кўрсаткичларни ошириш — биринчи галда маҳсулот тайёрлаш ҳажмини кўпайтириш, меҳнат унумдорлигини ва фондлар самарадорлигини ўстириш турли йўллар билан амалга оширилади ва республика корхоналари учун ўзига хос характерга эга. Жумладан, Фарғона пиллакашлик фабрикасида уч бригадали икки сменада ишлаш графигига кўчиш эҳтиёжи иқтисодий ва социал характердаги қатор янги объектив шароитларга кўра юзага келди. Биринчидан, кейинги йилларда пилла тайёрлаш ҳажми анча ўсди, бу хом ашёни бир йилдан ортиқ муддат сақлаб бўлмайди. Икки сменали иш шароитида мавжуд ускуналар билан фабриканинг қуввати хом ашёни қайта ишлашни таъминлай олмади. Пилланинг анчагина қисми тўпланиб қола бошлади. Тайёр маҳсулотнинг сифати пасайиб кетди. Корхона моддий зарар кўрди. Иккинчидан, маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш беш йиллик план топшириқлари қийинчилик билан бажарилардн. Меҳнат унумдорлиги ўсмасди. Негаки, такомиллашган янги ускуналар ҳали синаб кўрилмоқда эди. Учинчидан, Фарғона шаҳри ва унга яқин бўлган районлардаги ишга қобилиятли, аммо иш билан банд бўлмаган аҳолини ижтимоий ишлаб чиқаришга жалб қилиш зарур эди.

Ана шу янги шарт-шароитларни кўриб чиққан корхона раҳбарлиги партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари билан биргаликда корхонани оширилган сменалилик тартибида ишлашга кўчириш масаласини меҳнат коллективи муҳокамасига қўйди ва у маъқулланди. Янгича тартибда ишлашга кўчишдан олдин ишчи кадрлар ва мутахассислар тайёрлаш соҳасида жиддий ишлар қилинди. Инженер-техник ходимлар, илғор ишчилар ва хизматчилар фабрика партия, касаба союз, комсомол активлари билан биргаликда аҳоли зич жойлашган районларга бориб, қишлоқ, посёлка Советлари билан ҳамкорликда ишчилар танлашди. Шаҳар ва районларда ишга жойлаштириш бюролари фаолияти ҳам активлашди. Бундан ташқари илгари корхонада ишлаган, у ёки бу сабабларга кўра бўшаб кетган ишчиларнинг рўйхатлари тузилди. Уларнинг уйларига бориб, фабрикага таклиф қилишди. Шу йилнинг май ойидан то сентябргача бўлган муддатда қарийб 800 киши ишга қабул қилинди. Уларнинг кўпчилиги Олтиариқ, Охунбобоев, Фарғона, Қува районларининг қишлоқ жойларидандир. Фабрикадан 30—50 километр олисликда яшайдиган бу ишчилар учун қўшимча маршрутлар ва автобус рейслари ташкил қилинди.

Янгича режимда ишлашнинг жорий қилиниши фабрикада меҳнатни ташкил этишни хийла қайта қуришни тақозо этди. Асосий ва ёрдамчи цехлардаги ишчилар малакалари, ишлаб чиқариш стажлари, қаерда яшашлари ва бошқа жиҳатлари ҳисобга олиниб, уч сменага тақсимланди. Бунда барча сменаларда ишчиларнинг тенг бўлиши мақсади кўзланди. Янги ишга қабул қилинганлар фабрика ҳузуридаги ўқув-курс комбинатида меҳнат кўникмаси олдилар. Шунингдек, группа тарзида ва алоҳида-алоҳида ўргатилгач, улар коллективларга ишга юборилдилар. Бригадаларни қайта ташкил қилиш, уларни янгилаш партия, комсомол таъсирини кучайтиришни тақозо этди. Шу муносабат билан коммунистларни жой-жойига қўйиш қайта кўриб чиқилди, цехлар ва ишлаб чиқариш участкаларидаги партия группаларининг структураси такомиллаштирилди.

Ишлаб чиқариш масалаларини ҳал этиш билан бир вақтда, мактабгача болалар муассасалари, умумий овқатланиш тармоқлари, медицина пунктлари, профилакторийнинг ишлаш вақтлари ҳам ўзгартирилди.

Янгича график асосида ишлаш нималар берди? Саккиз ойлик иш якунларига кўра пилла ишлаш 22,6 тонна (2,83 миллион сўмлик) ўсди, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан ишлаб чиқариш ҳажмининг ўсиш суръати 109,6 процентни ташкил этди. Шу давр ичида қўшимча равишда 64 тонна пилла хам ашёси қайта ишланди.

Хулоса шуки, ўтган давр мобайнида ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланиш самарадорлигини оширишга асосан экстенсив омиллар ҳисобига, яъни ишчилар сонини кўпайтириш, ускуналарнинг ишлаш муддатини узайтириш йўли билан эришилди. Бундан буён ишлаб чиқариш самарадорлигининг ўсиши аксарият интенсивлаш омиллари орқали таъминланади. 1988 йилдан янги типдаги пилла ўраш агрегатларини жорий қилиш орқали корхонани техникавий жиҳатдан қайта жиҳозлаш мўлжалланмоқда.

Андижон «Ирмаш» ва Чирчиқ трансформатор заводларида вужудга келган объектив шароитлар эса масалага бироз бошқачароқ ёндашишни талаб қилди. Бу ерда маҳсулотларни жаҳон стандартлари даражасига кўтариш, эскирган технология ускуналарини янгилари, прогрессивлари, автоматлашган ва механизациялашган ишлаб чиқариш жараёнлари билан алмаштирилиши, рақамли программа билан бошқариладиган станокларни, қайта ишлов бериш марказлари, робот техникаси комплексларини кенг қўллаш биринчи планда турар эди. Мазкур корхоналарда юз бераётган ўзгаришларнинг моҳияти ишлаб чиқариш структураси такомиллаштирилиши, унинг ўсиб кетган ижтимоий эҳтиёжларга янада тўла мос бўлиши, диққат марказини ишлаб чиқариш фондларини кенгайтиришдан уларни янгилашга, ускуналардан яхшироқ фойдаланишга қаратишдан иборатдир. Заводларда асосий ишлаб чиқариш фондлари ва ишлаб турган технология жараёнлари инвентаризациядан ўтказилди. Иш жойлари аттестация қилинди. Жисмоний ва маънавий жиҳатдан эскирган, иш билан унча кўп таъминланмаган анчагина ускуналар аниқланди. Уларни ишлаб чиқаришдан олиш бошлаб юборилди. Бу участкалардан бўшаган ишчилар юксак самарали янги ярим автоматлар ва автомат станокларда хизмат кўрсатишга юборилмоқда. Бу тадбирларни амалга ошириш бир вақтнинг ўзида ўзаро боғлиқ икки вазифани ҳал қилиш имконини беради.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: ҚАЙТА ҚУРИШ ЧОРРАҲАЛАРИДА

Оммани ғоявий-сиёсий тарбиялашни такомиллаштиришнинг муҳим омилларидан бири — идеология иши моддий базасини мустаҳкамлашдир. Область партия ташкилотлари КПСС XXVII съездидан кейин бу масалага эътиборни кучайтирдилар. Корхона, ташкилот ва хўжаликларда ижтимоий-сиёсий ишлар марказлари ташкил этилиши бу жабҳадаги дастлабки қадам бўлди.

ИЗЛАНИШ ДАВОМ ЭТАДИ

Сир эмас, авваллари сиёсий маориф ва иқтисодий таълим мактабларида кўп ҳолларда расмиятчилик, кўзбўямачиликка йўл қўйиларди. Пропагандистлар етарли назарий ва методик тайёргарликка, билимга, зарур кўргазмали қуроллар ва техника воситаларига, ўқув қўлланмаларига эга бўлмаганликлари сабабли машғулотлар зерикарли ўтар, тингловчилар онгига етиб бормас эди. Баъзан эса умуман машғулотлар ўтмай қоларди. Ушбу нуқсонларни бартараф этмасдан туриб, марксча-ленинча таълим самарадорлигини оширишга эришиш мумкин эмас. Ана шу заруратдан келиб чиқиб, жойларда ижтимоий-сиёсий ишлар марказлари ташкил этишга қарор қилинди.

Дастлаб тажриба тариқасида Норин районидаги «Пахтакор» колхозида шундай марказ барпо этилди. Марказ сиёсий маориф ва иқтисодий таълим, оммавий-сиёсий ишлар, контрпропаганда кабинетлари ва кутубхонани ўз ичига олади. Бу ерда замонавий клуб, хўжаликнинг меҳнат ва жанговар шон-шуҳрат музейи ҳам жойлашган. Марказ зарур кўргазмали ўқув қуроллари ва техник воситалар билан жиҳозланган. Колхоз тарихи, бугунги ва келажаги ҳақидаги маълумотлар, қишлоқ хўжалигини ривожлантириш борасида эришилаётган ютуқлар, қишлоқ маданияти ўсиб бораётганлигини кўрсатувчи экспонатлар хўжалик музейини безаб турибди. Ижтимоий-сиёсий ишлар марказида партия комитети тасдиқлаган қатъий график асосида деярли ҳар куни оммавий-сиёсий тадбирлар ўтказилади.

«Пахтакор» колхози ижтимоий-сиёсий ишлар марказининг дастлабки қадамлари бу янгиликнинг истиқболи порлоқлигини кўрсатди. Область партия комитети тажрибани кенг ёйиш мақсадида шу хўжаликда семинар ўтказди. Семинар қатнашчилари— шаҳар ва район партия комитетларининг секретарларига, идеология ходимларига бу янгиликни ўрганиб, жойларда ана шундай марказлар ташкил этиш тавсия қилинди.

Жуда қисқа муддатда областдаги етмишдан зиёд корхона, ташкилот ва хўжаликда ана шундай марказлар барпо этилди. Шу йўл билан кўпгина партия ташкилотларида ғоявий-тарбиявий ишларни юқори поғонага кўтариш учун моддий база вужудга келди. Ҳозирги пайтда Чортоқ районидаги «Москва», Уйчи районидаги Ленин номли, «Комсомол», Наманган районидаги «Коммунизм», Задарё районидаги «Правда» колхозлари, Янгиқўрғон районидаги «Заркент» совхози, Тўрақўрғон қуруқ мевалар заводидаги ижтимоий-сиёсий марказлар актив фаолият кўрсатмоқда. Бу жойларда лекторлар, агитаторлар, сиёсий докладчилар, партия группалари ташкилотчилари, цех партия ташкилотларининг секретарлари учун семинар-кенгашлар ва консультациялар уюштирилмоқда.

Шу нарса диққатга сазоворки, марказлар фаолияти фақат идеология ходимларига ёрдам бериш билангина чекланиб қолмайди. Бу ерга одамлар ўзаро суҳбатлашгани, янгиликлардан хабардор бўлиш, кинофильмлар томоша қилиш учун мунтазам келиб турадилар. Марказдаги навбатчилар меҳнаткашларнинг фикр-мулоҳазалари, таклиф-истакларини ҳисобга олиб, тегишли мутасадди ташкилотлар орқали уларга амалий ёрдам берадилар.

Жамиятимиз ўзига хос янгиланиш, ажойиб ўзгаришлар даврини бошдан кечирмоқда. Ҳозир ҳамиша бўлганидек, инсон омилини жонлантириш, одамларнинг ғоявий-сиёсий етуклигини таъминлаш, меҳнат ва ижодий активлигини кучайтириш, жадаллаштириш программасини амалга оширишнинг муҳим шартларидир. Дарҳақиқат, партия XXVII съездида ўртага қўйилган улуғвор вазифаларни муваффақиятли адо этиш учун идеология ишларини юқори савияга кўтариш лозим. Бошқача қилиб айтганда, КПСС Марказий Комитетининг 1985 йил апрель Пленумидан кейин омманинг ғоявий-сиёсий онгини ўстиришда вужудга келган барча ижобий нарсаларни ривожлантириш, расмиятчиликка барҳам бериш, сийқаси чиқиб кетган усуллардан, номигагина рўйхатга тиркаб қўйиш учун ўтказиладиган, ҳаётдан, меҳнат коллективларининг ташвиш-ўйларидан йироқ, кераксиз тадбирлардан дадиллик билан воз кечиш керак. Айни пайтда ишнинг янгича, самарали, замон талабларига мос усул ва услубларини излаб топиш, аниқроғи бутун фаолиятимизни қайта қуриш лозим. Область партия комитети бу муҳим ишга жиддий киришган.

Қайта қуриш — кадрларни, жумладан, идеология ходимларини танлаш, тарбиялаш ва жой-жойига қўйишни қатъий тартибга келтиришдан бошланди. Бу шунинг учун ҳам зарур эдики, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленумига қадар областимизда кадрлар масаласини ҳал этишда жиддий камчиликларга йўл қўйилган эди. Ходимларни раҳбарлик лавозимларига кўтаришда қариндош-уруғчилик, ошна-оғайнигарчилик, маҳаллийчилик ҳукм сурганди. Табиийки, буларнинг ҳаммаси ишда қўпол хатоларга, социал адолат принциплари бузилишига олиб келарди. Шу тариқа идеологик, сиёсий-тарбиявий ишлар ҳам оқсаб қолганди.

Область партия комитети кадрларни танлаш, тарбиялаш ва жой-жойига қўйишнинг ленинча принципларига амал қилишга жиддий эътибор бермоқда. Бу борада идеология ходимларини аттестациядан ўтказиш муҳим роль ўйнади. Агитатор ва сиёсий ахборотчиларнинг учдан бир қисми ана шу имтиҳондан ўтолмади. Бир қатор партия ходимлари, жумладан Чуст район партия комитети секретари М. Исоқова, Янгиқўрғон районидаги «Победа» совхози, Поп районидаги «Ленинград» колхози партия ташкилотлари секретарлари Ҳ. Абдураҳмонов, С. Эгамбердиев, район партия комитетларининг айрим инструкторлари бошқа ишларга тавсия этилдилар. Косонсой районидаги Чиндовул қишлоқ Совети раиси Ш. Розиқова дин ҳақидаги қонуннинг бузилишига йўл қўйганлиги учун ишдан бўшатилди. Булардан ташқари, ғоявий фронт жангчиларининг билим ва маҳоратларини ошириш мақсадида идеология кадрлари билан ишлашнинг ягона системаси ишлаб чиқилди. Унда партия ходимлари бошланғич партия ташкилоти секретарлари ва уларнинг идеология иши билан шуғулланувчи ўринбосарлари, маданият муассасалари ходимларини қайта тайёрлаш структураси, мазмун ва формалари акс эттирилди.

Ягона сиёсий кунлар тарбия соҳасидаги ишимизга янги маъно олиб кирди. Эндиликда корхона ва ташкилотларда, колхоз ва совхозларда, ўқув юртлари ва аҳоли истиқомат жойларида ягона сиёсий кунлар орзиқиб кутиладиган бўлди. Амалий руҳда ўтаётган бундай учрашувлар партия, совет, хўжалик ходимлари учун ҳам, тингловчилар учун ҳам фойдали бўлаётгани шубҳасиз. Лекин масаланинг яна бир томони бор. Ҳар бир меҳнат коллективида бир неча бўлинмалар мавжуд. Минглаб кишлар ишлайдиган корхона ва хўжаликларда коллективни бир жойга тўплаш қийин. Республика, область ёки райондан келган раҳбарлар эса барча цех, смена ва бригадаларда бўлиб, одамлар билан учрашиш имкониятларига эга эмаслар. Шу туфайли ҳам партия комитетлари раҳбарлар, етук мутахассислар ва идеология ходимларидан иборат сиёсий докладчилар группасини ташкил этганлар. Бу эса ягона сиёсий кунлардаги учрашувларга аҳоли ҳамма табақаларини жалб қилиш имконини бермоқда.

Маълумки, аҳоли зич яшайдиган областимизда кўп болали оилалар, фарзандлар тарбияси билан банд бўлиб, ишламайдиган хотин-қизлар анчагина. Микрорайон ва маҳаллаларда кўплаб пенсионерлар истиқомат қилади. Улар орасида диний ақидаларга ишонувчи, эскилик сарқитлари таъсиридан қутила олмаган кишилар ҳам бор. Ўзбекистон Компартиясининг XXI съездида областимизда атеистик тарбия ишлари талаблар даражасида олиб борилмаётганлиги тўғри ва принципиал танқид қилинган эди. Ҳозирги пайтда биз аҳолининг динга ишонувчан ана шу қатлами ўртасида ғоявий-сиёсий тарбия ишларини кучайтирдик. Партия комитетлари уй бекалари ва пенсионерлар ўртасида гушунтириш ишлари олиб бориш учун докладчи ва лекторларнинг махсус группаларини ташкил этдилар. Улар маҳалла ва микрорайонларга бориб, кундалик воқеалар, экономика ва маданиятни юксалтириш соҳасидаги янгиликлар ҳақида аҳолига ахборотлар беришмоқда, суҳбатлар ўтказишмоқда. Одамларни тўлқинлантираётган саволларга конкрет жавоб берилмоқда. Уларнинг турмуш шароитларини яхшилаш билан боғлиқ масалаларни ҳал этишга кўмаклашилмоқда. «Очиқ хатлар куни», «Ленинча жумаликлар» каби тадбирлар натижасида шу йилнинг ўзида кўплаб уй бекалари, меҳнат қилиш истагини билдирган пенсионерлар ишчилар, колхозчилар сафига қўшилди. Истиқомат жойларидан партия совет органларига тушаётган шикоятлар сони анча камайди.

КПСС XXVII съездида одамлар билан якка тартибда ишлаш тарбиянинг жуда муҳим формаси эканлиги таъкидлаб ўтилган эди. Бу иш ғоят мураккаб бўлиб, идеология ходимидан чуқур билим ва катта маҳорат талаб қилади. Одамлар билан якка тартибда ишлашда агитаторларнинг роли беқиёсдир. Илгари, айниқса қишлоқ жойларида бригадалар, звенолар, фермаларга агитаторлар асосан ўқитувчилардан тайёрланарди. Партия ташкилотлари кейинги пайтларда агитаторларни бевосита коллективнинг ўзида меҳнат қилаётган илғор ишчи ва колхозчилардан танлаб олишяпти. Бизнингча бу тўғри йўл. Ҳамкасбларини, уларнинг ташвиш-ўйларини, талаб ва эҳтиёжларини, ишга муносабатлари ва дунёқарашларини ўзлари билан ёнма-ён меҳнат қилаётган одамдан бошқа ким яхшироқ билиши мумкин? Қолаверса, ишчи ва колхозчилардан танлаб олинган агитатор мишмишлар, сафсатабозларга ўз ўрнида зарба бериш, орқада қолаётганларга мадад бўлиш, зарбдор меҳнатга даъват этиш имкониятига эга ва бунга маънавий ҳуқуқи ҳам бор.

Одамлар ҳақида қилинаётган ғамхўрлик қай тарзда ўз аксини топмасин, улар кайфиятни кўтариб, аста-секин, аммо шубҳасиз онгни ўстиради, энг яхши маънавий фазилатларни камол топтиради. Пировардида инсон омилини активлаштиради. Бу эса халқ хўжалиги вазифаларини муваффақиятли бажаришнинг муҳим шартидир. Областимиз меҳнат коллективларида ўн иккинчи беш йиллик режаларини рўёбга чиқариш учун мусобақа ҳаракати авж олдириб юборилганлиги, минглаб ишчилар Улуғ Октябрнинг 70 йиллигигача икки йиллик планни бажаришга аҳд қилганликлари шундан далолат бериб турибди.

Лекин очиқ-ойдин айтиш керакки, ҳали областимизда идеология ишини қайта қуриш замон талаблари даражасида олиб борилаётгани йўқ. Баъзи корхона, колхоз ва совхозларда бу борада ҳамон сафсатабозликка, қоғозбозликка зўр берилмоқда. Масалан, Наманган шаҳридаги консерва, Тўрақўрғон районидаги ремонт заводлари (партия ташкилотларининг секретарлари Т. Жалилов, О. Мамарасулов), Учқўрғондаги 3-ўрта ҳунар-техника билим юрти (партия ташкилоти секретари М. Деҳқонова) бошланғич партия ташкилотлари ишни қайта қуришга киришмаётирлар, ҳамон эскича услубда ишлашга зўр бермоқдалар. Ана шу ва бошқа баъзи партия ташкилотларида идеология ишини турли ҳисоботлар, тадбир ва тавсиялар тузишдан иборат деб ҳисоблаётгани айниқса ташвиш уйғотмоқда. Бундай эскича ёндашувга чек қўйиш лозим.

Идеология ишини кабинетда туриб бошқариб бўлмайди. Меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш, уларнинг ғоявий-сиёсий онгини ўстириш идеология ходимларидан ишнинг янги форма ва методларини қидиришни, омманинг қалбига йўл топишни талаб этади.

Ҳ. АҲМЕДОВА,
Наманган область партия комитетининг секретари.

Пахтакор хушхабарлари

НАВОИЙ. КПСС Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи меҳнаткашларига Мурожаатномасидан руҳланган Хатирчи районидаги «Оқ олтин» колхозининг М. Ҳакимов етакчилик қилаётган бригада заршунослари бу йил мўл ҳосил етиштирдилар. Шу кунларда бу ерда йиғим-терим ишлари қизғин олиб бориляпти. Айниқса, бригадада кўпмингкилограммчилар мусобақаси оммавийлик касб этмоқда.

Суратда: кўпмингкилограммчи теримчи қиз Шоира Орипова. У съездлар йилида эл хирмонига 10 тоннадан ошириб «оқ олтин» тўкишга аҳд қилган.

А. Элмуродов фотоси.

ЧЎЛҚУВАРЛАР ШИЖОАТИ

Китоб массивидаги қўриқ Беруний номли совхознинг Дўлоб Ўтаганов бошлиқ бригадаси чўлқуварлари Қашқадарё областида биринчи бўлиб, пахта тайёрлаш йиллик планларини ошириб бажардилар. Мавжуд 55 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 16 центнердан — 88 тонна «оқ олтин» Ватан хирмонига армуғон этилди.

Бригада заршунослари ўн иккинчи беш йилликнинг дастлабки йилида катта мақсадни кўзлаб меҳнат қилишмоқда. Улар яна гектарига 16 центнердан ҳосил олиб, ялпи хирмонни 176 тоннага етказиш учун йиғим-терим суръатини кун сайин оширмоқдалар.

Нишон районидаги «Ленинобод» совхозининг Муродилла Назаров бошлиқ бригадаси пахтакорлари ҳам дастлабки маррани эгаллашди. Улар давлат хирмонига 54,5 тонна пахта топширишди. Бригадада ҳосилнинг ҳаммаси «зангори кема»лар бункеридан тўкилди. Бу соҳада Ибодулла Раҳимов, Алламирза Ўтаев каби дала гвардиячилари алоҳида жонбозлик кўрсатдилар.

М. КАРОМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

«ВАХШ»ДАН РЕКОРД ҲОСИЛ

Учқўрғон районидаги «Андижон» колхозининг Йўлдошали Адашев бошлиқ оилавий звено «Вахш»нинг ҳар гектаридан ҳозиргача 1400 центнердан кўк масса олди. Звено аъзолари бу экиннинг ҳар гектаридан яна 300 центнердан ҳосил олишни мўлжалламоқдалар.

«Вахш»дан олинаётган мўл ҳосил хўжаликка ҳам, оилавий звеноларга ҳам катта наф келтирмоқда. Звенолар ҳар бир сўм асосий иш ҳақи ҳисобига 2—3 сўмдан қўшимча пул даромади олишмоқда. Рекорд ҳосил етиштираётган Й. Адашев звеносида эса бу кўрсаткич 4 сўмдан ортиқ бўляпти.

Ш. ХОЛМИРЗАЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

БИЗГА ЁЗАДИЛАР

ЙИЛЛИК ПЛАН БАЖАРИЛДИ

Уйчи районидаги Ленин номли колхознинг Ёқубжон Исоқов бошлиқ бригадаси районда биринчи бўлиб пахта тайёрлаш йиллик планини бажарди. Ғолиб коллектив мавжуд 70 гектар адир майдондан 111 тоннадан ортиқ пахта териб олишга эришди. Ҳосилни йиғиб-териб олишга чевар теримчилар — Холиса Мамадалиева, Ҳажалхон Полвонова, Турсунхон Отабоевалар муносиб улуш қўшдилар.

Шунингдек, райондаги «Гулистон» совхозининг Ёқубжон Юсупов бошлиқ бригадаси коллективи ҳам маррага етди. Бригадада ҳосилдорлик 28 центнерни ташкил этди. Ҳосилнинг ярмиси машиналарда териб олинди. Илғор механизаторлардан Равшан Умаров, Рустам Шодмонов, Жамолиддин Камолов ва бошқалар шу кунгача 50—60 тоннадан пахта териб бердилар.

Хўжаликларда терим суръати кундан-кунга ошиб боряпти.

Ф. ЙУЛЧИЕВ.

ҒАЛАБА РАПОРТИ

КПСС Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи меҳнаткашларига Мурожаатномасидан руҳланган Ульянов райони картошкакорлари катта меҳнат ғалабасини қўлга киритдилар. Улар тайёрлов идораларига пландаги 100 тонна ўрнига 105 тонна картошка етказиб бериб, бу борадаги йиллик планни ошириб адо этдилар. Бу муваффақиятга райондаги «Ғалаба», «Партия XX съезди», «СССР 60 йиллиги» номли совхоз сабзавоткорлари муносиб ҳисса қўшдилар.

Район картошкакорлари ўз имкониятларини чамалаб чиқиб, давлатга яна 45 тонна картошка топширишга ва бу борадаги планни 150 процентга етказишга сўз бердилар.

И. БАҲОДИРОВ.

БЕДА ВА ПЕРКО ЭКИЛМОҚДА

Задарё районида маккажўхоридан бўшаган ерлар пешма-пеш шудгор қилинмоқда. Шудгорланган майдонларга беда, перко экилмоқда. Ҳозиргача 350 гектар ерга беда, 324 гектар ерга эса перко экилди. Бу ишда «Гулбоғ» совхози, Навоий номли, «Гигант» колхозлари пешқадамлик қилмоқдалар.

Б. МАҲМУДОВ.

●

Шунингдек редакцияга наманганлик **Ю. Шарипов** андижонлик **Х. Тожибоева, С. Йигиталиев, Р. Иминов, М. Абдуқодиров,** фарғоналик **А. Ҳалилов, Э. Давронов** навоийлик **А. Раҳмонов, Р. Неъматов, М. Бобомуродова,** қашқадарёлик **Р. Муродов, Б. Ҳасанов, Ш. Маҳмудов,** сурхондарёлик **Ж. Салимов,** хоразмлик **М. Ўрозбоев,** самарқандлик **Х. Муҳаммадалиев,** тошкентлик **Й. Одилов**лар ҳам қишлоқ хўжалигига оид хат-хабарлар йўллашган.

ТАШВИШЛИ СИГНАЛ

ГАПДАН ИШГА

Когон районининг хўжаликлари Бухоро областида ем-хашак тайёрлаш юзасидан энг кейинги ўринлардан бирини эгаллайди.

Бундан бир ой аввал халқ назоратчилари Калинин номли колхозда рейд ўтказдилар. Улар планда мўлжалланган 3465 тонна ем-хашакнинг атиги 908 тоннаси тайёрланганлигини аниқладилар. Бу аҳволдан хўжалик раҳбарлари хабардор қилинди. Орадан бир ой ўтди-ю, лекин аҳвол яхшиланмади. Мисол учун, чўл пичани ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 500 тонна... кам тайёрланди. «Ҳали вақт бор, ем-хашакни етарли ғамлаб оламиз», — дейишди колхоз раҳбарлари.

Хўш, гапдан ишга ўтсакчи! Иш кунининг авжи қизиган пайти-ю, ем-хашак тайёрловчи бригада аъзоларини на далада, на фермада кўрасиз. Охурларда узун ва йўғон маккажўхори поялари, беда, пичан боғлари ётибди. Оғилхона олдида бекор ётган жодини, буғлаш агрегатини, сут ўрнида бериладиган маҳсулот тайёрлайдиган автоматни қалин чанг, занг босган. Ферманинг орқа ҳовлисида ял-янги сут соғиш қурилмаси қисмларга ажратилган ҳолда сочилиб ётибди.

Қишга оз қолди. Унга тайёрланиб улгуриш учун ҳамма чораларни кўриш керак.

А. ФОЗИЛОВ,
ЎзТАГ мухбири.

Биринчидан, саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш суръатларини ўстирган ҳолда янги техника базасида корхонани қайта ускуналаш амалга оширилади, юқори унумли ускуналарнинг ишлаш сменаси кўпайтирилади ва фондлар самарадорлиги ошади. Иккинчидан, қўл меҳнати билан банд бўлган кишилар сони 25—30 процент қисқаради, меҳнатнинг социал-маиший шароитлари яхшиланади, янги ишчиларни тайёрлаш янада самарали ташкил этилади.

Бу корхоналарнинг меҳнат коллективлари фондлардан фойдаланиш самарадорлигини ошириш тадбирларини ишлаб чиқишда ва уларни амалга оширишда юксак активлик билан қатнашаётганларини алоҳида таъкидлаб ўтиш керак. Айни шундай аниқ ишлар жараёнида ҳар бир меҳнаткашда чинакам хўжайинлик ҳисси шаклланади, унинг ишлаб чиқариш ички резервларини излаб топиш ва уларни сафарбар этишдаги роли ҳамда масъулияти ортади.

Ана шу жиҳатлар Қўқон шаҳар саноат корхоналарини кўп сменали режим асосида ишлашга кўчиришда ўзининг ёрқин ифодасини топди. Шаҳарнинг ўзига хослиги шундаки, меҳнатга қобилиятли ёшдаги кишилар орасида шахсий хўжалигида банд бўлган қатлами анчага боради. Бунинг сабаблари ва уларни ижтимоий ишлаб чиқаришга жалб қилиш имкониятлари аниқланди. Масалан, 16 ёшгача бўлган тўрт ва ундан кўпроқ болали 1768 уй бекасидан 872 аёл мактабгача болалар муассасаларига фарзандлари жойлаштирилган тақдирда корхонага келиб ишлаш истагини билдирдилар. 1100 дан ортиқ ишламай юрган кишилар (улар тикувчилик, пойабзалчилик ихтисосига эга) ҳам ишга киришга тайёр эканликларини айтдилар.

Айни вақтда шаҳар корхоналари ва ташкилотларида ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш резервларини аниқлаш билан актив шуғулланилди. Улардан бири — ускуналар иш сменалилигини оширишдир. И. Охунбобоев номидаги тикувчилик фабрикасида, пойабзал ва мебель фабрикаларида тайёрланаётган маҳсулотларга эҳтиёж катта. Сменалилик коэффициенти эса 1,4—1,7 атрофида. Машинасозлик корхоналарида ҳам, йигирув-тўқув саноатида ҳам, бошқа тармоқларда ҳам аҳвол шундай. Турли вариантларни таҳлил қилиш шуни кўрсатдики, шаҳардаги барча корхоналарни бир вақтнинг ўзида оширилган смена режимида ишлашга кўчириш энг оқилона йўл ҳисобланади. Барча корхоналар ва ташкилотларда август ойининг охирида комиссиялар тузилди. Бу комиссияларга директорлар раҳбарлик қилишди. Цехларда ва ишлаб чиқариш участкаларида комиссияларни шу бўлинмаларнинг раҳбарлари бошқаришди. 15 сентябрдан бошлаб иш режимини ўзгартириш ҳақида буйруқлар чиқаришди. Уларда 1986 йил ва умуман беш йилликнинг иқтисодий марралари ифода этилган. Янгиликка ўтишни таъминлайдиган зарур ташкилий, техникавий ва бошқа тадбирлар ўтказилди. Шаҳар ижроия комитети 2 ва 3 сменали иш режими муносабати билан аҳолига хизмат кўрсатишни яхшилаш тадбирлари ҳақида қарор қабул қилди. Ушбу қарорда пассажир ва юк автотранспортини қайта тақсимлаш ҳамда уларнинг иш графигини кўриб чиқиш, болалар муассасаларида мактабгача тарбия тармоқларини кенгайтириш, уларда навбатчилар ва кечаю-кундуз ишловчи группалар ташкил қилиш назарда тутилди. Умумий овқатланиш корхоналари, магазинлар, аҳолига маиший ва медицина хизмати кўрсатиш хизматлари иш режимида ҳам ўзгаришлар қилинди. Бошқача қилиб айтганда, бутун куч-ғайрат самарали меҳнат қилишга имкон берадиган зарур шарт-шароитларни вужудга келтиришга қаратилди. Ўтказилаётган тадбирлар алоҳида корхоналарда, умуман шаҳарда, меҳнат коллективларида, шаҳар партия-хўжалик активи орасида, матбуотда бир неча бор муҳокама қилинди. Тайёргарлик ишлари қисқа муддатларда ўтказилди ва 15 сентябрдан бошлаб шаҳар саноати оширилган сменалик режимида ишлай бошлади. Тайёргарлик даврида 1100 киши ишга жойлаштирилди. Ускуналарнинг смена коэффициенти шаҳар бўйича 1,92 га кўтарилди. Шу йилнинг ўзидаёқ станок паркидан самарали фойдаланиш 103 минг жуфт пойабзал, 1,2 миллион сўмлик кийим-кечак ва 700 минг сўмлик пайпоқлар ишлаб чиқаришни таъминлайди, 3,7 миллион сўмлик кўп саноат маҳсулоти тайёрлаб чиқариш имконини беради. Сменалиликнинг оширилиши ҳисобига бутун шаҳар бўйича йил охиригача ижтимоий ишлаб чиқаришга яна 700 киши жалб қилинади, 730 квадрат метрдан кўпроқ ишлаб чиқариш майдони бўшатилади, 270 дона эскирган техника ҳисобдан чиқарилади. Ускуналарнинг иш сменалилиги коэффициенти 2,02 га етказилади. Келгуси йили ана шу кўрсаткичлар уч баравардан ҳам кўпроқ ўсади.

Қўқон тажрибасини ўрганиш шуни кўрсатдики, тўла қимматли 2—3 сменали иш режимига ўтиш турли тармоқларнинг корхоналарига табақалаштирилган, иқтисодий асосланган ёндашувни, ишчидан тортиб ишлаб чиқариш бирлашмалари ва корхоналарнинг раҳбарларигача бўлган кишиларнинг иқтисодий тафаккурида ўзгариш қилишни, психологик қайта қуришни талаб қилади. Ҳар бир корхонанинг сменалилигини ошириш метод ва шаклларини алоҳида диққат-эътибор билан аниқлаш зарур. Бу масалаларни ҳал этишда бир томондан шошма-шошарликка йўл қўймаслик ва иккинчи томондан сусткашлик қилмаслик лозим. Шуни таъкидлаш зарурки, Қўқондаги айрим корхоналарнинг раҳбарлари дастлабки босқичда меҳнат режимини қайта қуришни жадаллаштиришнинг зарурлиги ҳамда муҳимлигини тўла тушуниб етмадилар. Айрим ҳолларда бу масалага қандай ёндашишни ҳам билмадилар. Шаҳар партия комитетининг қатъияти, корхона ва ташкилотлар фаолиятини ҳар томонлама ҳисобга олиш юзасидан қилган сермашаққат ишлари катта ёрдам берди. Бу масалаларнинг кўпчилигини ҳал этиш йўллари аниқланди. Масалан, Қўқон кўнчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси ивитиш-ошлаш ишлаб чиқаришини ўзгарувчан уч сменали ишдан узлуксиз режимда ишлашга кўчириш маҳсулот тайёрлашни камайтирмаган ва ишловчилар сонини кўпайтирмаган ҳолда корхонани шу йилнинг ўзидаёқ техникавий жиҳатдан қайта жиҳозлашга киришиш имконини берди. Реконструкциялаш ишларини корхонанинг ўз кучи билан ва оз харажат сарфлаб амалга ошириш, беш йиллик охирига бориб чарм буюмлар ишлаб чиқариш қувватини 20 процент кўпайтириш, маҳсулот сифатини кескин кўтаришга ёрдам беради. Бўшатиб берилган ишлаб чиқариш майдонларида чарм хом ашёсидан халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ташкил қилинди. Ана шу участкада ишлашга 120 нафардан ортиқ ишчи жалб этилди.

Малакали кадрлар тайёрлашни тезлаштириш аввалгидай муҳим масалалигича қолмоқда. Масалан, Фарғона пиллакашлик фабрикасига кўпгина янги ишчилар келди. Уларнинг малакаси пастлиги дарров билиниб қолди. Пилла сифати сезиларли даражада пасайди. Қўқон тикувчилик фабрикасида ҳам шундай аҳвол юз берди. Бундай ҳолларга йўл қўйиб бўлмайди. Зудлик билан аҳволни ўнглаб олиш керак, албатта.

Кишилар психологияси билан боғлиқ бошқа проблема ҳам бор. Ҳанузгача кишиларда бир фикр юрибди: улар уч сменали иш тартибига узлуксиз жараёнда ҳаракатланувчи ишлаб чиқариш корхоналари меҳнат қилишлари керак деб ҳисоблашмоқдалар. Бироқ шуни таъкидлаш керакки, мамлакатимиз аҳолисининг меҳнатга яроқли анчагина қисми кечасию-кундузи ҳаракатда бўлган корхоналарда ишлаб турибди. Булар шахтёрлар, металлурглар, химикларгина эмас, улар орасида транспорт, алоқа, соғлиқни сақлаш ва халқ хўжалигининг бошқа қатор тармоқлари ходимлари ҳам бор. Бу жойларда шундай иш режими нормага айланиб қолган. Иш режимининг ўзгариши заруратини фаоллик билан чуқур тушунтириш, шу масалаларни ҳал этишнинг социал ва иқтисодий аҳамиятини конкрет мисолларда кўрсатиб бериш, кишилар психологиясини қайта қуриш, кечки ва тунги сменаларда ишловчиларни қўшимча тарзда рағбатлантириш зарур. КПСС Марказий Комитетининг 1986 йил июнь Пленуми қарорларида айни шу масалага алоҳида эътибор жалб қилинди. Лекин ҳамма ерда ҳам тегишли хулосалар чиқариб олингани йўқ. Чунончи, республика Енгил саноат министрлиги раҳбарлари тармоқ корхоналарини янгича ишлаш режимига кўчириш тадбирларини ишлаб чиқаётганларида эскича сийқа йўлдан бордилар. Улар эскирган инструкцияларга, маҳсулот ишлаб чиқаришни ўстиришнинг бир неча бор танқидга учраган «серхаражат» механизмига амал қилдилар. Ускуналардан самаралироқ фойдаланишга ўтилиши муносабати билан хом ашё, материаллар, ёнилғи ва энергиянинг асосий турларига бўлган қўшимча эҳтиёжларни ҳисоб-китоб қилишда бундай эҳтиёжларни тежамкорлик ҳисобидан эмас, балки асосан марказлаштирилган фондлардан олиш йўлини тутдилар. Масалан, 1987 йилда талаб қилинадиган 1605 тонна барча турдаги калаванинг фақат 8 тоннасини иқтисод қилингани ҳисобидан фойдаланиш назарда тутилди. Министрликнинг тикувчилик корхоналари учун қўшимча равишда 5,5 миллион метр газлама талаб қилинмоқда. Ваҳолонки, тармоқ корхоналарида ишлаб чиқарилган 140 миллион метрдан кўпроқ ип газлама ва шойи газлама харидорини кутиб ётибди. Министрлик раҳбарлари эса ўз навбатида юксак унумли ускуналарни иш билан тўла таъминлаш юзасидан етарли чора-тадбирлар кўрмаётирлар. Тошкентдаги 1-пойабзал фабрикасида қуюв усули билан пойабзаллар тайёрловчи замонавий агрегатлар ўрнатилган. Бундай пойабзалларнинг кўпгина моделларига катта эҳтиёж бор. Бироқ янги машиналар ўз қувватларининг 60 проценти даражасида ишлатиляпти. Уларнинг ишлатилиши икки сменага ҳам етмаяпти. Ваҳолонки, хом ашё ўтмай ётган маҳсулотлар тайёрлашга сарфлаб юборилмоқда. Масалага бундай ёндашиш мутлақо хатодир. Ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишга ташқи манбалар йўли билан эмас, балки ички резервларни ҳаракатга келтириш йўли билан эришиш зарур.

Асосий цехлари узлуксиз режим асосида ишлаётган, ёрдамчи цехлари бир сменада маҳсулот тайёрлаётган корхоналар ҳам бу масалани ҳал этишга шошилаётганлари йўқ. Бу гап қора ва рангли металлургия, химия ва кон саноати корхоналарига тааллуқли. Уларда эса металлни қайта ишловчи ва бошқа кўплаб ускуналар тўпланиб ётибди. Кўплар сусткашлик қилмоқдалар, баъзилар иккиланишяпти. Айримлар эса кўникиб қолинган эски йўлдан четга чиқишдан чўчишяпти. Вақт эса шоширибг турибди. Ленинград, Харьковда ва мамлакатимизнинг бошқа регионларида кўпгина коллективлар аллақачон илгарилаб кетишди. Вазифа — энг қисқа муддатларда аҳволни ўнглаб олишдан ва қабул қилинган қарорларга асосланиб тайёргарлик ишларини туғаллаш, республиканинг бутун саноатини 2—3 сменали иш режимига босқичма-босқич ўтказишни таъминлашдан иборат.

В. КОРОВКИН,
Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Енгил саноат ва халқ истеъмоли моллари бўлими мудирининг ўринбосари.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

Келажакка умид

НЬЮ-ЙОРК. Олий даражада Совет — Америка янги учрашувини ўтказиш тўғрисида СССР билан АҚШ ўртасида эришилган аҳднома яхшиликка, барча халқлар учун янада хавфсиз келажакка умид бағишлайди, деди бу ерда АҚШ Коммунистик партияси Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Жеймс Жексон. ТАСС мухбири билан суҳбатда у планетадаги миллионлаб кишилар тинчлик ва қуролсизланиш учун, космос ҳарбийлаштирилишининг олдини олиш учун курашаётганлигини таъкидлади. Улар Совет — Америка мулоқоти пировард натижада бу соҳада янги муҳим битимлар тузилишига олиб келади, бу битимлар ҳозирги кескин халқаро вазиятни тубдан ўзгартириб юборади, деб умид қилмоқдалар. Ҳозирги вақтда, деб таъкидлади Жексон, СССР билан АҚШ ўртасида ядро синовларини тўхтатиш тўғрисида аҳднома тузилиши ғоят муҳим бўлур эди. Совет Иттифоқи ҳар қандай ядро портлатишларини ўз ихтиёри билан тўхтатиб, бу йўлда муҳим қадам қўйди. Энди навбат Қўшма Штатларга келди.

НЬЮ-ЙОРК. Жаҳон халқлари Совет — Америка мулоқотига катта умид боғламоқдалар, деди Болгария ташқи ишлар министри Петр Младенов БМТ Бош ассамблеясининг 41-сессиясида. Шундай бўлиши табиийдир, чунки қуролланиш пойгасини тўхтатиш ва учинчи жаҳон урушига йўл қўймаслик аввало шу икки давлатга боғлиқ, деди у. Биз бошқа мамлакатлар билан биргаликда олий даражадаги Совет — Америка учрашувидан кўп нарсани кутмоқдамиз. Унда жаҳон сиёсатининг ҳамма соҳаларига узоқ муддат ижобий таъсир ўтказадиган асосий аҳдномаларга эришиш мумкин бўлур эди. Бунинг учун яхши ният, милитаристик тафаккур догмалари билан оғирлашмаган ҳушёр қарашлар зарур, деди Петр Младенов.

(ТАСС).

СОВЕТ ИТТИФОҚИ ТЎҒРИСИДА КИТОБ

ХЕЛЬСИНКИ. Бу ерда илгари Финляндия Социал-демократик партиясининг Бош секретари бўлган таниқли фин журналисти Эркки Раатикайненинг Совет Иттифоқи тараққиётига бағишланган «Даврнинг тобора шиддатли одими» китоби босмадан чиқди.

Автор КПСС XXVII съезди арафасида Совет Иттифоқига келиб, унда қатнашди. У мамлакатимиздаги бир қанча районларга ҳам бориб, партия ва давлат ташкилотларининг съезд қарорларини бажариш соҳасидаги фаолияти билан, совет меҳнаткашларининг турмуши билан танишган эди.

Китобда СССРнинг тинчликсевар ташқи сиёсатига, КПСС XXVII съезди қарорларида ва КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев нутқларида олға сурилган ялпи хавфсизлик системасини вужудга келтириш программасига катта эътибор берилган.

(ТАСС).

АҲОЛИГА ЁРДАМ

ДЕҲЛИ. Ҳиндистон ҳукумати кучли тошқиндан жиддий жабрланган Ғарбий Бенгалия штатининг аҳолисига ёрдам бериш учун 150 миллион рупия ажратди. Табиий офат бўлган районларга борган Ҳиндистон Бош министри Ражив Ганди штатнинг маъмурий маркази — Калькуттада шу гапни айтди. У мамлакат ҳукумати штат раҳбарлари билан бирга офатдан жабрланган кишиларни озиқ-овқат, дори-дармон, ёқилғи билан таъминлаш учун шошилинч чоралар кўраётганлигини айтди. Информация агентлигининг хабар беришича, Хугли дарёси тошиши натижасида 24 киши нобуд бўлган ва юз минглаб одамлар бошпанасиз қолганлар. Уйлар вайрон бўлган. (ТАСС).

НИКАРАГУА:

ЕР ИСЛОҲОТИ ДАВОМ ЭТМОҚДА

Никарагуа деҳқонлари ер ислоҳоти ўтказувчи Миллий Кенгаш тузилганлиги тўғрисидаги хабарни хурсанд бўлиб кутиб олдилар. Ер ислоҳоти қишлоқ хўжалиги соҳасида давлат сиёсати ўтказишга, ер, пул маблағлари ва техникани деҳқонларга янада самарали тақсимлашга ёрдам бериши керак.

Сандиночилар Миллий озодлик фронти миллий раҳбарлигининг аъзоси, республика қишлоқ хўжалик тараққиёти ва ер ислоҳоти министри Хайме Уилок Кенгашга бошчилик қилди. Бир қанча министрликлар ва идораларнинг, оммавий деҳқон ташкилотларининг вакиллари ҳам кенгашга кирди.

Золим Сомосо даврида деҳқончилик қилинадиган барча ерларнинг 60 процентдан кўпроғи аҳолининг атиги 2 процентини ташкил этувчи заминдорларга қарашли эди. Сандиночилар инқилоби ғалаба қозонганидан кейин ер участкаларини деҳқонларга бўлиб бериш жараёни бошланди. Никарагуадаги ер ислоҳоти ердан фойдаланиш структурасини қишлоқ камбағаллари фойдасига тубдан ўзгартиришни кўзлайди. Бу ислоҳот деҳқонларни ерли қилиш билан бирга уларга узоқ муддатли қарз, қишлоқ хўжалик техникаси ва ўғит беришни ҳам кўзда тутади. Никарагуа деҳқонларининг ерга эга бўлиш ҳуқуқи Никарагуа янги конституциясининг лойиҳасида мустаҳкамланган.

(ТАСС).

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

◆ БУДАПЕШТ

Венгрия пойтахти яқинидаги Будаэршда Совет ташқи савдо бирлашмаси «Автоэкспорт» янги техника марказининг ўқув базаси қуриб битказилди. Совет Иттифоқида ишлаб чиқарилган автомобилларга хизмат кўрсатадиган шу техника марказининг устахоналари диагноз қўювчи энг янги асбоб-ускуналар билан жиҳозланган. Бинонинг кенг хоналарида техника адабиёти кутубхонаси, фильмлар кўриладиган ва маданий тадбирлар ўтказиладиган заллар бор.

Янги объект Совет ва Венгрия корхоналари ҳамкорлигида қурилди. Венгрия мутахассисларини совет автомобиль техникасини тўғри ишлатишга ўргатиш хоналарига қўйилган асбоб-ускуналарнинг 90 проценти ВХР корхоналарида тайёрлаб берилган.

◆ ПРАГА

«Дуковани» АЭСида 440 мегаватт қувватли учинчи энергоблокни физик ишга тушириш ядро ёқилғини солиш билан бошланди. Мутахассислар шу йил охиригача уни синаб кўриш учун юргизиш ва лойиҳадаги қувватга чиқаришни мўлжаллаб турибдилар. Келаси йил августида станциянинг тўртинчи, охирги блоки ишга тушади.

Энергетика, хом ашё ресурслари етарли бўлмаган Чехословакия учун АЭС қуриш жуда муҳим вазифа ҳисобланади. Шунинг учун ҳам ядро энергетикасининг кучли базасини яратиш мамлакатни иқтисодий ривожлантиришнинг муҳим проблемаларидан бири бўлиб қолди. Республика саноати АЭС қуриш билан бирга мураккаб энергетика ускуналарини ишлаб чиқаришни ҳам ўзлаштирмоқда.

(ТАСС).

ФАНДА ҚОЛДИРИЛГАН ИЗ

Тошкентда бўлиб ўтган механикларнинг олтинчи Бутуниттифоқ съезди қатнашчиларидан бир группаси Ўзбекистон ССР Фанлар академияси М. Т. Ўрозбоев номидаги механика ва иншоотлар зилзила бардошлиги институтини бориб кўрди. Бу ерда шу институтга номи қўйилган ажойиб олим хотирасига бағишланган учрашув бўлиб ўтди.

Республика Фанлар академиясининг академиги М. Т. Ўрозбоев шу йил 80 ёшга кирган бўларди. Унинг номи фундаментал фаннинг шаклланиши ва ривожланиши тарихи билан, олий мактаб тараққиёти, аввало, Ўзбекистонда инженерлик таълими билан чамбарчас боғланган. Оддий ишчи оиласидан чиққан М. Т. Ўрозбоев Ўзбекистонда биринчилардан бўлиб бу соҳага йўл очди ва республика техника зиёлиларининг кейинги авлодлари кўпгина вакиллари шу йўлдан бордилар, у оддий рабфакчидан катта новатор-тадқиқотчи бўлиб етишди — Ўзбекистонда назарий ва амалий механика, зилзилабардошлиги, гидродинамика каби ўзига хос бир неча илмий мактабларга асос солди.

Моҳир фан ташкилотчиси ва истеъдодли педагог Ўрозбоев билганларини кишиларга саховат билан ўргатарди. СССР Давлат мукофоти ва Беруний номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофотининг лауреати, республикада хизмат кўрсатган фан ва техника арбоби Ўрозбоевнинг самарали ишлари ҳукуматнинг кўпгина мукофотлари билан тақдирланганди. У механика бўйича Совет миллий комитетининг, Илмий ходимлар жаҳон федерациясининг аъзоси эди...

Учрашувда М. Т. Ўрозбоевнинг фандаги сафдошлари, шогирдлари унинг хотирасини самимий сўзлар билан эслаб гапирдилар. Уларнинг кўплари ҳозир таниқли олимлар бўлиб етишишган, Ўзбекистон, Москва ва Ленинградда, кўпгина қардош республикаларда илм-фан йўлида самарали меҳнат қилмоқдалар.

(ЎзТАГ мухбири).

НАМАНГАН ОБЛАСТИ. Чуст бадиий буюмлар фабрикасида тайёрланаётган сўзана, миллий чопонлар, дўппилар ва бошқа маҳсулотларнинг довруғи узоқ-узоқларда ҳам маълум. КПСС XXVII съезди қарорлари асосида корхонанинг қўли гул чеварлари истеъмол буюмларини яна ҳам кўпроқ ишлаб чиқариш, ассортиментини кенгайтириш, кўркамлигини ошириш йўлида тинимсиз изланмоқдалар. Бу соҳадаги ютуқларга фабрика тикувчиси, моҳир дўппидўз Оминахон Мирҳабибова муносиб ҳисса қўшиб келмоқда. У беш йилликнинг дастлабки йили планини бажариш арафасида.

СУРАТДА: О. Мирҳабибова.

Ҳ. Ҳайдаров фотоси (ЎзТАГ).

КЎЧМА ВИСТАВКА

1 октябрь куни Тошкентда очилган кўчма виставкада ичкиликбозлик ва алкоголизмга қарши умумхалқ курашининг ижобий натижалари акс этган. «Бизнинг йўлимиз — соғлом турмушдир» деган шиор остидаги бу виставкани ВЦСПС, СССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкаси, ҳушёрлик учун кураш Бутуниттифоқ кўнгилли жамияти ташкил этди. Тошкент тўқимачилик комбинати маданият саройи залида жойлаштирилган фото альбомлар ва фото суратлар, буклетлар ва диаграммалар мамлакат ва Ўзбекистон илғор корхоналари коллективларининг, касаба союз комитетлари, маданий-маърифий муассасаларнинг ичкиликбозлик ва алкоголизмга қарши курашда орттирган тажрибалари тўғрисида ҳикоя қилади. Томошабинлар алкоголизмга қарши пропаганданинг янги шакллари, меҳнаткашларнинг актив дам олишини ташкил этиш билан танишадилар.

Виставкада консультация пунктлари, социал-психологик тренинг хонаси ишлаб турибди. Юристлар, нарколог врачлар, муаллимлар, ҳушёрлик учун кураш Бутуниттифоқ кўнгилли жамияти шаҳар ташкилотининг аъзолари томошабинларни қизиқтирган саволларга жавоб берадилар. Касаба союз активи учун семинарлар ўтказиш мўлжалланади.

(ЎзТАГ мухбири).

РЕКЛАМА ва ЭЪЛОНЛАР

«ЮБИЛЕЙ» МАРКАЗИЙ СПОРТ ЗАЛИДА

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМСОМОЛ КОМИТЕТЛАРИ

3, 4, 5, 6, 7 октябрь соат 19.30 да

«ДИАЛОГ»

ЁШЛАР КЕЧАСИНИ ЎТКАЗАДИ

Программада ёшлар республика олий ўқув юртлари, министрликлар ва идоралар, Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети раҳбарлари, комсомол ходимлари;

— етакчи ёшлар театр студиялари коллективлари, оригинал жанр артистлари, «замонавий пластика ва хореография» рақс группалари билан учрашадилар ва «Кардио» дискоклубининг янги программаси билан танишадилар.

Билетлар олий ўқув юртларининг вакиллари томонидан ва «Юбилей» Марказий спорт зали кассасида сотилмоқда.

Кассалар ҳар куни соат 12 дан 20.00 гача ишлайди.

●

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг

ХИМИЯ ИНСТИТУТИ

ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРГА

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Эколого-токсикологик тадқиқотларнинг тармоқлараро бўлими мудири;

пестицидлар токсикологияси лабораториясига **катта илмий ходим, илмий ходим, кичик илмий ходимлар** (6 ўрин);

минерал ўғитлар токсикологияси лабороториясига **мудир, катта илмий ходим, илмий ходим, кичик илмий ходим;**

экологик химия лабораториясига **мудир, илмий ходим, кичик илмий ходимлар** (2);

азотли ўғитлар технологияси ва химия лабороториясига — **мудир, етакчи илмий ходим, катта илмий ходимлар** (2), **илмий ходимлар** (4), **кичик илмий ходимлар** (5);

Чирчиқ илмий-техника маркази қошидаги технологик тадқиқотлар лабораториясига **мудир, катта илмий ходим, кичик илмий ходимлар** (3);

рангли ва нодир металлар лабораториясига **катта илмий ходим, кичик илмий ходимлар** (2);

тадқиқотлашнинг физик-химия методлари, адсорбция лабораторияларига **катта илмий ходимлар;**

химиявий технология лабораториясига **мудир, кичик илмий ходим;**

минерал ўғитлар ва дефолиантларни қўллашнинг самарадорлигини ўрганиш, коррозия лабораторияларига **кичик илмий ходимлар.**

Конкурс муддати — 8 октябргача.

Мурожаат учун адрес: 700170, Тошкент шаҳри, М. Горький кўчаси, 77-уй. Телефон 62-75-61.

●

ТОШКЕНТ ТЎҚИМАЧИЛИК ВА ЕНГИЛ САНОАТ ИНСТИТУТИ

вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кафедра доцентлари: тўқимачилик материалшунослиги (2 ўрин), тикув буюмларини конструкциялаш.

«Совет Ўзбекистони» газетасининг 30 сентябрь сонига қаралсин.

●

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Тошкентда биринчи марта «ЙИРТҚИЧ ҲАЙВОНЛАР» аттракционининг гастроллари** (19.30).

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Микробиология институти коллективи илмий ходим Г. С. Башировага турмуш ўртоғи

Атҳам БАШИРОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ГАЗЕТХОНГА ЖАВОБ БЕРИНГ

ГАРАЖ МУАММОСИ

Маълумки, Тошкент шаҳридаги катта-катта даҳалар, турар жой бинолари атрофи кундан-кунга ҳусн очиб, кўркамлашиб бормоқда. Маданий-маиший хизмат кўрсатиш объектлари, гулзор-хиёбонлар бунёд этиляпти. Шу сабабли теварак-атрофни хира қилиб турган раста-раста темир гаражлар уларга ўрин бўшатиб бериши табиий. Ҳозир шахсий машиналарни қўйиш учун махсус жойлар, кооператив усулда ер ости гаражлари қуриш масалаларига эътибор кучайтирилмоқда.

Ана шундай хайрли иш Тошкент шаҳридаги Ленин районида ҳам бошланди. Машинаси бор кишилар кооператив қурилиш учун сарфланадиган харажатнинг дастлабки қисмини тўлашга ошиқдилар. Бу ҳисса киши бошига 1040 сўмданга тўғри келди. Қурилиш 1983 йили ниҳоясига етгач, ҳиссанинг қолган қисмини бир неча йил мобайнида тўлашга келишилди.

Вақт ўтди. Бироқ қурилиш муддатда битиш у ёқда турсин, ҳатто бошланмади ҳам. 1984 йил келди. Бинокорлик материаллари нархи ўзгариб кетди. Табиийки, энди кооператив гаражлар ҳам арзонга тушмайди. Ҳар бир машина ўрни 2684 сўмданга тўғри келадиган бўлди. Кутилмаганда райижрокомда ҳиссадорлардан юқорида кўрсатилган сумманинг охирги тийинигача қолдирмай, бир йўла ундириб олишга қарор қилинди. Яъни 1981 йилдан бошлаб тўланган 1040 сўм устига яна 1684 сўмдан тўлаш зарур, бунинг уддасидан вақтида чиқолмаганлар кооператив аъзолигидан чиқарилиши шарт қилиб қўйилди.

Хўш, шарт бўлса— шартда. Шунга ҳам ота гўри қозихонами деб ўйларсиз. Балки шундайдир. Аммо бу шартни бажариш бировга енгил кўчса ҳам, бировнинг дўпписи тор келиб қолиши табиий. Айримлар танишбилишларидан қарз-қавола қилиб пул топса топгандир, баъзилар эса нима қилишни билмай қолишди.

Қизиқ. Қурилиш-ку туя гўшти еб ётибди. Ваъда қилинган 4 гараждан ҳали бирортаси ҳам йўқ. Дарвоқе, унинг биринчисида иш бошланганига бир неча йил бўлди. Аммо бу ерда иш ниҳоятда суст бораётганлиги у ҳаливери битмаслигидан далолат бериб турибди. Иккинчи, учинчи, тўртинчи гаражлар барпо этиладиган майдонлар эса ҳали тайёрлангани ҳам йўқ. Бузиб улгурилмаган биноларда ҳали аҳоли яшаб турибди. Кўриниб турибдики, ҳиссадорликни охиригача тўлаб қўйганлар ҳам бир-икки йилда мушкуллари осон бўлишидан умид қилишлари қийин.

Шу ўринда бир савол туғилади. Шундай экан, «тез пул тўла», билан шошма-шошарлик қилишга нима ҳожат эди? Шу масалада район ижроия комитетига мурожаат қилдик. Аммо жавобни роппа-роса икки ярим ой кутишга тўғри келди. Ижроком раиси имзоси билан олинган жавоб хатида тегишли уставда ҳиссадорлар улушларини сўнгги сўмигача тўлашлари лозимлиги кўрсатилганлиги қайд этиб ўтилган эди. Афсуски, уставни варақлаб, қурилишга қўл урмай туриб барча пуллар ундириб олинсин, деб қайд қилинган жойини тополмадик.

Қисқаси, 2 миллион сўм маблағ йиғиб олинди. Хўш, ундан қандай фойдаланиляпти деб сўрарсиз. Мазкур маблағнинг эндигина 47 минг сўми қурилиш банкасига ўтказилди, холос. Қолган 1,5 миллион сўмдан ортиқроғи кассада ҳаракатсиз сақланмоқда. Ваҳолонки, ҳали қурилиши битмаган ва қурилиши бошланмаган гаражлар ҳисобига одамлар маош олиб туришибди. Ой сайин гараж бошлиғига 175 сўм, техник мастерга 135 сўмдан маош тўланмоқда.

Мана, Ленин районида ер ости гаражлари қуришга қарор қилинганига беш ярим йилдан ошяпти. Аммо ишнинг қандай бораётгани ҳақида ҳиссадорлар бирор марта ҳам хабардор этилмади. Бу ҳақда қилинган мурожаат ва сўровларга эътибор берилмаётир.

Маълумки, кооператив йўл билан гаражлар қуришга талаб тобора ошиб бормоқда. Бу борада мамлакатимиздаги айрим шаҳарларда муайян тажриба тўпланган. Марказий матбуотда ана шу ҳақдаги хабарлар чиқиб турибди. Масалан, Ульянов областининг Димитровград шаҳри, Киев областининг бир қатор шаҳарларида қилинаётган бу борадаги ишлар эътиборни тортади. Бу шаҳарларда кўп қаватли ва ер ости гаражлари барпо қилиш яхши йўлга қўйилган. Биргина Киев шаҳрининг ўзида ўн иккинчи беш йилликнинг охирига қадар 75 минг машина турадиган гаражлар қуриб фойдаланишга топшириш планлаштирилган. Бу ўтган беш йилликдагидан уч баравар кўп демакдир. Шундай экан, уларнинг тажрибасини ўрганиш фойдадан холи эмас. Юқори совет ташкилотлари бу масалага эътиборни кучайтиришлари, бу ишда ҳиссадорларга нисбатан одилона иш тутилишини таъминлашлари керак. Ҳолбуки, КПСС XXVII съезди материалларида автомобилларга хизмат кўрсатиш билан боғлиқ бўлган ишларнинг етарли эмаслигига барҳам бериш лозимлиги, бу хизматларга бўлган эҳтиёж айниқса, тез ўсиб бораётганлиги алоҳида таъкидлаб ўтилган эди.

— Ленин райони территориясидаги гаражлар қурилишини жадаллаштиришнинг бирдан бир йўли аҳолидан яна 2 миллион сўмга яқин улуш пули йиғиб олишдир, — дейди Тошкент шаҳар ижроия комитети капитал қурилиш бошқармасининг бошлиғи С. А. Гринченко. — Шунда пулимиз 4 миллион сўм бўлади, шунда иш юришади.

— Икки миллион йиғилмаса-чи?!

— Йиғилади! Ҳали ҳиссанинг иккинчи қисмини тўламаганлар юздан ортиқ. Яна пайсалга солсалар уларни рўйхатдан ўчириб, ўринларига пули борларни оламиз. Шу йўсинда йиғамиз...

— Балки уларнинг шароити кўтармаётгандир. Дастлаб ҳиссадорларга қўйилган талаблар бошқача эди. Яъни пулнинг маълум қисмини тўлаш шарт қилиб қўйилганди. Улар рўйхатдан ўчириб ташланса, кўзни бақрайтириб туриб алдаш бўлмайдими?

— Бу бизнинг ишимиз эмас!

— Хўш, унда кимнинг иши? Бу саволга ким жавоб бериши керак?!

Ж. АБДУЛЛАХОНОВ, ёзувчи.

РЕДАКЦИЯДАН: ҳақиқатдан ҳам шахсий машиналар гаражи муаммоси республикамиз пойтахти автоҳаваскорларини ташвишга солмоқда. Ушбу масалага масъулиятсизлик билан муносабатда бўлинаётганлиги ҳақида бошқа районлардан ҳам мисол келтириш мумкин. Ҳолбуки, шахсий машиналар учун гаражлар қурилиши уй-жой қурилиши билан бевосита боғлиқ масаладир. Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети ушбу муаммо қандай ва қачон ҳал этилишини газетхонларга маълум қилади деб ўйлаймиз.

СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ●

КАСПАРОВ — КАРПОВ БАҲСИДА

ДУРАНГДАН ДАРАК БОР

21-партияда жаҳон чемпиони ўз дебют репертуарини ўзгартишга қарор қилганлиги маълум бўлди. Грюнфельд ҳимоясини қўллаб, 17- ва19-учрашувларда қақшатқич зарбага учраган Г. Каспаров бу сафар янги ҳиндча ҳимояни танлади.

«Совет Ўзбекистони» шахмат шарҳловчиси М. МУҲИДДИНОВ Ленинграддан хабар қилади.

Реванш матчининг дастлабки 20 партиясидан 8 таси у ёки бу томоннинг ғалабаси билан тугади. Шундан 7 тасида оқ доналарни сурган устун келди. Бинобарин, курашни бошлаш ҳуқуқини берувчи оқ доналарнинг афзаллиги зўрлар баҳсида айниқса кўзга ташланиб турибди. Шундай экан, 21-партияда оқ доналарни сурган жаҳон экс-чемпиони ана шу афзалликдан фойдаланишга ҳаракат қилиши, рақиби эса синовдан ўтган мустаҳкам схемалардан бирини қўллаб, юзага келувчи баъзи қийинчиликларни бартараф этиши керак эди.

Каспаров эса ушбу матчда биринчи марта янги ҳиндча ҳимоя усулини ишга солди.

Бу дебют улар ўртасидаги биринчи матчда олти марта қўлланган бўлиб, гроссмейстерларнинг ҳар бири ҳам оқ, ҳам қора доналарда ўйнаб кўрган.

Учрашувнинг дастлабки 9 юриши 1984 йилги матчнинг 6-партиясини такрорлади. Лекин унда оқ доналар Каспаровнинг ихтиёрида эди. Қизиқ, рақибга қарши унинг қуроли билан жангга кириш ҳоллари одат тусига кириб қолди. Баҳс шу йўсинда борганда муайян вазиятга турлича нуқтаи назар вужудга келиб, шахмат назарияси ва амалиёти янгича ғоялар билан бойийди, албатта.

Каспаровнинг 13-юришини мутахассислар янгилик деб топдилар. Кўп ўтмай юришлар тартиби хиёл ўзгача ҳолда тағин ўша 1-матчнинг 6-партиясидаги вазият намоён бўлди. 15-юришда қоралар бир пиёдани ютиб олди-ю, аммо бунинг эвазига оқлар маълум позициявий афзалликка эга бўлди. Асосий кураш шу ердан бошланди ҳисоб. Кейинги икки юриш устида бир соатча мулоҳаза юритган Каспаровнинг қаршисида анчагина муаммолар борлиги аниқ эди. Катта диагоналларни эгаллаб турган оқ филлардан бирини йўқотмаса бўлмасди. Каспаров ортиқ пиёдасини қайтариб берса-да, филларни алмаштириш йўлини топди. Кейин фарзинлар, руҳлар ҳам алмаштирилди.

Оқларнинг 41-юришидан сўнг тахтада қуйидаги вазият вужудга келди:

Кечиктирилган бу позицияда Г. Каспаров ўзининг яширин контрол юришини ёзиб қўйди. Мутахассисларнинг фикрича, кўринишдан оддий, аслида эса анчагина мураккаб бу вазиятда томонларнинг имкониятлари тахминан тенг.

ФУТБОЛ

ОМАД КУЛИБ БОҚҚАНДА

Европа қитъаси совринлари учун ўтган куни жавоб ўйинлари ўтказилди. Мамлакатимизнинг беш футбол коллективидан учтаси навбатдаги босқични муваффақиятли якунлади.

Европа чемпионлари соврини. Киев динамочилари 1/16 босқичда Болгариянинг Стара Загора шаҳрининг «Берое» командаси билан беллашдилар. Дастлабки ўйин Болгарияда ўтказилиб, унда 1:1 ҳисоби қайд этилган эди. Киевлик динамочилар ўз майдонларидаги учрашувни кўтаринки руҳда ўтказишди: иккала таймда биттадан тўп киритишга муваффақ бўлдилар. Шундай қилиб, Украина пойтахти футболчилари кейинги босқичга йўлланма олишди.

Кубок эгалари кубоги соврини. Москванинг «Торпедо» командаси дастлабки учрашувда Финляндиянинг «Хака» командаси билан куч синашди. Биринчи учрашувда томонлар баҳсида ора очилмади — 2:2 ҳисоби қайд этилди. Москвадаги беллашувда эса, футболчиларимиз тўла устунликка эришиб, ўз рақибларини 3:1 ҳисобида мағлубиятга учратдилар.

УЕФА соврини учун. Бу соврин учун уч командамиз 1/32 босқичда мусобақани бошлашди. Ташланган қуръага кўра, «Днепр» футболчилари Польшанинг «Легия», Минск динамочилари Венгриянинг «Раба ЭТО», Москва спартакчилари эса, Швейцариянинг «Люцерн» командалари билан беллашдилар. Такрорий учрашувларда омад фақатгина спартакчиларга кулиб боқди. Улар рақиб майдонида 1:0 ҳисобида ғалаба қозондилар. «Днепр» жавоб ўйинида имкониятни бой берди (ҳисоб 0:1). Минск динамочилари Венгрияда 1:0 ҳисобида муваффақиятга эришсалар ҳам, соврин учун курашни давом эттириш ҳуқуқидан маҳрум бўлишди. Чунки, дастлабки беллашувда венгриялик футоблчилар 4:2 ҳисобида ғалаба қозонишган эди.

Навбатдаги босқич мусобақалари учун қуръа ташланади. Шунда Киев динамочилари, Москванинг «Спартак» ва «Торпедо» клублари билан беллашадиган командалар маълум бўлади.

Редактор Л. ҚАЮМОВ.

Тингланг, томоша қилинг — 3 ОКТЯБРЬ, ЖУМА

ТВ

МОСКВА-I. 9.00 — «Время». 9.45 — «Болаларга ҳайвонлар ҳақида». 10.15 — Концерт. 10.55 — Янгиликлар. 12.45 — Концерт. 14.20 — Ҳужжатли фильмлар. 15.15 — «Рус тили». 15.45 — «Сенинг остонангда». Бадиий фильм. 17.00 — Ҳужжатли фильм. 17.20 — «Рус музейи». 17.50 — «Этик кийган мушук». Музикали эртак. 18.15 — «Ишчилар йиғилиши». 19.15 — «Дунё воқеалари». 19.35 — «Ҳамдўстлик». 20.05 — «Дунё ва ёшлар». 21.30 — «Время». 22.05 — «Тик қиялликда». Бадиий фильм, 2-серия. 23.20 — «Дунё воқеалари». 23.35 — Э. Пьеха куйлайди.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Телефильм. 9.35 — Тарих. 10.00 — Инглиз тили. 10.30 — Илмий-оммабоп фильм. 11.05 — Жамиятшунослик. 11.35 — Ўқув кўрсатуви. 12.05 — «Онамларнинг мактаби». 13.10 — Умумий биология. 13.40 — «Вальс-фантазия». 14.10 — Сенинг ленинча кутубхонанг. 15.10 — Ж.-Б. Мольер. «Мешчан дворянликда». 16.10 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — «Жаҳон музика маданияти хазинасидан». 19.20 — «Сибирь тупроғи». 19.50 — Реклама. 19.55 — Концерт. 20.30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар!». 20.45 — Концерт. 21.30 — «Время». 22.05 — «Пётер Шрайер куйлайди». 22.30— Хоккей. МАСК — «Химик».

ТОШКЕНТ-I. 7.25 — Ритмик гимнастика. 7.50 — «Салом, кичкинтойлар!». 8.00 — «Ўринбосарлар улғаймоқда». 8.20 — «Тонгги тароналар». 8.30 — «Ахборот». 8.50 — Телефильм. 16.35 — Цирк. 17.15 — Телефильм. 17.30 — Мактабгача ёшдаги болаларни рус тилига ўргатиш. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Мультфильм. 18.30 — «Иқтисодий шарҳ». 19.00 — «Тинчлик кабутарлари». 19.30 — «Ахборот». 19.50 — «Идеология иши — бутун партиянинг иши». 20.20 — Телефильм. 20.30 — «Ахборот». 20.55 — «Хотира куни». Видеофильм. 21.30 — «Время». 22.05 — «Чорвадор». 22.35 — «Сенинг замондошинг». Бадиий фильм, 2-серия.

ТОШКЕНТ-II. 19.30 — Ритмик гимнастика. 19.50 — «Шиддат». Бадиий фильм. 21.10 — КПСС XXVII съезди қарорлари — ҳаётга! 21.30 — «Время».

Р

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — «Меҳнат шарофати». 9.30 — «Совет Ўзбекистони: одамлар, ишлар ва режалар». 10.15 — Қ. Комилов қўшиқлари. 11.15 — «Юность». 12.10 — Шахмат. Жаҳон чемпионати. 12.15 — «Строитель Узбекистана». 13.00 — «Чорвадор». 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.40 — «Рус тили — дўст тили». 16.00 — «Дўстларимиз овози». 18.15 — «Бизнинг бўш вақтимиз». 18.30 — Куйлардан қўшиқларга. 19.25 — «Ёшлик». 21.15 — Пахтакорларнинг талабларига биноан концерт. 22.30 — «Саҳни санъати усталари».

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Редакция адреси: 700083, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-54-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.

Р. — 09031. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Б. — 224. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12